

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 40 K. Letno 480 K.
Inozemstvo:
Mesečno 50 K. Letno 600 K.
Oglaš: enostolpna mm vrsta za
enkrat 2 K, večkrat popust.

JUGOSLAVIJA

Uredništvo:
Wolfova ulica 1/A. Telefon 360
Uprava:
Martijski trg 8. Telefon 44
Rokopisi se ne vračajo.
Anjem je priložiti znamko
za odgovor.

Kralj Peter težko obolel.

ZDRAVSTVENO STANJE SKRAJNO RESNO.

Beograd, 13. avgusta. Nj. Vel. kralju Petru je snoči ob 20 nenadoma postalo slabo. Kralj je izgubil zavest. Stanje zelo resno. Temperatura je znašala snoči 38,3, puls 120. Zgodaj zjutraj se mu še ni povrnila zavest. Davi je znašala temperatura 37,5, respiracija 54, puls 120. Meteorizem trebušnice se je povečal. V pljučih se čujejo suhi šumi. Splošno stanje je silno resno. Po interakcijah, ki jih je bilo mogoče dobiti danes opoldne, je

zbolel kralj za pneumonijo.

Beograd, 13. avgusta. Po zdravniškem konsiliju, ki se je vršil ob enajstih dopoldne, je izdala zdravniška komisija nastopno poročilo o kraljevem stanju: Temperatura 37,1, respiracija 54, puls 114, sluzna koža sianetična, na pljučih se čujejo suhi šumi. Zavest se je kralju nekoliko povrnila. Diagnoza: Začetna kataralna pneumenija dolnjih pljučnih kril. Splošno stanje zelo resno.

Kralj. namestnik v Krškem in Brežicah.

Krško, 13. avg. Včeraj 12. t. m. ob 8. zjutraj je odpotoval g. pokrajinski namestnik Ivan Hribar iz Novega mesta v Krško. Na tem potovanju je občina St. Jernej na zelo slovesen način pozdravila prihod g. namestnika. Njegov prihod so napovedali strelci iz topičev. St. Jernej sam je bil ves v zastavi. Pri vstopu je pričakoval g. namestnika na čelu množstvenega občinstva in gasilnega društva gospod župan Kušljan in zastopnik učiteljskega. Tudi mesto Kostanjevica je proslavilo prihod g. pokrajinskega namestnika. Pred mestom se je zbralo občinstvo, na čelu mestno zastopstvo, uradništvo, učiteljsko s šolsko mladino, Sokoli, Sokolice in sokolski naraščaj. Pozdravila je g. namestnika najprej učenka s šopkom, nato župan g. Colarič, župnik, nakar se mu je poklonilo uradništvo, učiteljsko in starosta Sokola. Ob četrta na 10. je došel g. namestnik v Krško. Mesto je bilo vse v zastavi. Pri vstopu v mesto je bil postavljen slavalok z napisom: »Zdravo, sokolski mučenik!« Sprejem je bil pred okrajnim glavarstvom. Tu so pričakovali g. namestnika meščanstvo, razna društva, Sokoli, Sokolice, sokolski naraščaj, gasilna društva in sokol. godba. Pred glavarstvom se je najprej javil g. namestniku vodja glavarstva vladni svetnik g. Svetek. Nato je pozdravil župan g. Cesar, Sokolica s. Sovre in

dekan iz Leskovca g. Kurent. Od 10. nadalje je sprejemal g. namestnik na okrajnem glavarstvu običajne deputacije in poklonstva. Ob 17. se je g. pokrajinski namestnik odpeljal v Brežice.

Brežice, 13. avg. G. pokrajinski namestnik Ivan Hribar je došel včeraj ob pol 18. v Brežice. Mesto je bilo okrašeno z zastavami in cvetjem. Slovesen sprejem je bil pred okrajnim glavarstvom. Tu so pričakovali g. namestnika meščanstvo, razna društva, šolska mladina, Sokoli, gasilci itd. — G. pokrajinskega namestnika je sprejel in se mu javil vodja okrajnega glavarstva vladni tajnik dr. Koropec, nato pa ga je pozdravil gerent mestne občine dr. Siter, zatem pa v imenu šolske mladine učenka, ki mu je izročila tudi lep šopek, v imenu duhovščine kanonik g. Mešiček, dr. Dolšek kot starosta Sokola, v imenu okrajne in občin pa načelnik okrajnega zastopa Franc Lipej. Soprog g. pokrajinskega namestnika se je poklonila v imenu brežičkih dam ga. dr. Hudelistova. Po zahvalnem govoru se je podal g. pokrajinski namestnik v Narodni dom, kjer je priredil ob 19. čajanko v veliki dvorani. — Med čajanko so se mu poklonili nekateri okoliški župani. Danes 13. t. m. se je g. pokrajinski namestnik odpeljal ob pol 9. dopoldne v Prekmurje, viliarno pozdravljen od občinstva.

Pečuj noče pod Madžarsko.

Pečuj, 13. avgusta. Predvčerajšnjim je tukaj delavstvo in meščanstvo priredilo ogromno demonstracijo proti izpraznitvi Pečuja in Baranje. Mase demonstrantov nad 20.000 ljudi so koralake po mestnih ulicah, vzklajajoč našej vojski in kr. vladi v Beogradu in zahtevajoč, da se okupacija podaljša. Demonstranti o pozvali komando mesta in zahtevali, da naša vojska ne sme oditi iz Pečuja in Baranje, potem pa so navdušeno vzklajali pred župnijskim poslopjem. Veliki župan in kr. komisar Rajič se je pojavil na oknu svojega stanovanjain s kratkim govorom pomiril demonstrante obljubivši, da se naša vlada ne bo spuščala v nikakva pogajanja s Horthyjevo vlado in da bo zaščitila delavstvo in oni del meščanstva, ki se sedaj boji prihoda Horthyjevih čet. Obenem jih je pozval, da naj bo njihova demonstracija resna in naj se po protivnikih ne daje izzvati k nedostojnim činom, ako bi le-ti nastopili proti njim. V nadaljnjem poteku demonstracije se je pripetilo nekoliko nedolžnih incidentov. Protivniki so na nekaterih krajih klicali demonstrantom »Vseke in rdeče ničle!« in metali kamenje. Orožništvo je takoj interveniralo ter se mu je posrečilo, da je preprečilo resne spopade. Angleški polkovnik Gosret, ki se je vrnil v Kaposvar po nove instrukcije in vzel s seboj memorandum delavstva in meščanstva z željo, da se okupacija podaljša.

Pečuj, 13. avg. Včeraj so se pri po-

MASARYKOVO SLOVO OD HRIBARA.

Gospod predsednik češkoslovaške republike T. G. Masary je poslal gospodu pokrajinskemu namestniku Ivanu Hribarju ob priliki njegovega odhoda iz Prage nastopno pismo: Capri, 31. julija 1921. Gospod kralj, namestnik, dragi prijatelj! Hvala Vam za Vaše prisrčno pismo in prijateljsko skrb za moje zdravje. Žal mi je, da se nisem mogel od Vas osebnostno posloviti. Neredi vidimo, da odhajate iz Prage; bili ste goreč zastopnik svoje domovine, a ne v manjši meri naš lojalni sodelavec. Prepričan sem, da tudi Vi ne odhajate lahko iz mesta, kjer ste bili tako priljubljeni.

Toda pokoravate se glasu svojega vladarja in greste služiti svoji domovini in mestu, kateremu ste že v prejšnjih dobah posvetili toliko ljubezni in uspešnega dela. Želim Vam, da bi bili tudi na svojem novem službenem mestu deležni mnogo zadovoljstva. Upam, da ne boste — kakor to sami prijateljsko obljubljate — dasi daleč od Prage, na nas pozabili. Poslavljam se od Vas prisrčno in pozdravljam Vašo rodbino, Vaš T. G. Masaryk.

Ne pozabite v svojih bodi na brate v robstvu.

PREDVEČER ZGODOVINSKIH SOKOLSKIH DNI V LJUBLJANI.

Sokol I. si je pridobil po težkih in mučnih bojih, kljub ljutim odporom odkritih in zahrbtnih sovražnikov, kljub odporu onih, ki niso umeli, kaj Sokol I. prav za prav hoče in namestava ustanoviti za Sokolstvo, za mesto in razvoj Sokolske ideje — svoje najkrajše letno letovišče na bodočem Sokolskem Taboru. — Slavnostni dnevi otvoritve letnega telovadišča Sokola I. na trgu Tabor so zgodovinski dnevi v kroniki Sokolstva in v kroniki napredne stolice slovenske, napredne bele Ljubljane. — Predvečer teh dni je otvoril društveni obhod in serenada bivšemu županu bratu dr. Ivanu Tavčarju. Slavnosten sprevod se je razvrstil na telovadišču na Taboru, kjer so se vršile kot v mravljišču se zadnje uredbes za bodočo slavnostna dneva. — O Taboru samem smo poročali že obsežno na drugem mestu. Poudarjamo le, da priznajo danes, ko je Sokol I. pokazal se v prvem razvoju kaj zna in kaj more, celo oni, ki so bili prvotno nehoti in nevede proti temu, da priznajo danes tudi trezno misleči nasprotniki, kaj je dosegel Sokol I. s tem telovadiščem za Sokolsko idejo in povzdigo bele Ljubljane in to nehoti spontano javno izjavljajo. — Obhod po mestu se je razvrstil sledeče: Na čelu železničarske godbe pod vodstvom zaslužnega vodje in kapelnika ga. dr. Bučarja v spremstvu sokolskega naraščaja s svetilkami. Sledil je oddelek članov Sokola I. pod vodstvom br. dr. Pestotnika obkrožen na obeh straneh s sokolskim naraščajem z lampijoni. Tisočglava množica je spremljevala sprevod od Tabora do Brega pred stanovanje g. dr. Tavčarja. Tam je čakal prihoda Sokolov moški zbor Ljubljanskega Zvona pod vodstvom znanega in priznanega poštvalnega pevovodje g. Prelovca. — Cel Breg od mosta do mosta se je napolnil z gostoglavo množico vseh slojev, stanov in starosti, da počasti s Sokolom I. našega vrliga župana in narodnega delavca na vseh poljih g. dr. Tavčarja. — Ko je prišel Sokolski obhod pred stanovanje dr. Tavčarja, je zapel Ljubljanski Zvon krasno skladbo Petruške-Adamčiča: »Čuj nas zemlja, čuj nas nebo...« Zvonovo petje je bilo krasno in priznati mu moramo najlepši uspeh. — V stanovanje dr. Tavčarja je šla deputacija br. dr. Pavle Pestotnik, sestra ga. dr. Selkova in br. Turk, ki mu je izrazila udanostne, bratske izjave Sokola I in Sokolske zveze. — Med tem je igrala godba železničarjev krasen potpuri slovenskih, hrvatskih, srpskih in čeških narodnih pesmi in himen. Pri tej priliki moramo pohvaliti to godbo, ki se je pod vodstvom g. dr. Bučarja tekotom dveh let povzpela do nepričakovane dovršenosti strokovne godbe. Brat dr. Pestotnik je poročal o sprejemu deputacije pri g. dr. Tavčarju, ki se je ginjen vsled tega nepričakovanega izraza hvaležnosti starem Sokolu zahvalil za pozdrav z zadržilom, da je Sokolska ideja obstala zmogovalka v najtežjih časih in da bo gradila in nadalje temelje in ustroj naše ujedinjene jugoslovanske kraljevine, ki jo obdružuje cel svet. — Med pozdravi je razvil tudi češki konzulat v znak pozdrava slovenskega Sokolstva, ki slavi ob priliki svojega slavlja tudi velezaslužnega brata dr. Ivana Tavčarja prapor Češkoslovenske republike. — Množica je burno pozdravljala bivšega župana in častnega občana in čuli smo glasove, da kaj takega še ni doživel dr. Tavčar, še manj kak drug župan stolnega mesta bele Ljubljane. — Pevci so zapeli še pesem »Slovenec in Hrvat« in z bučnimi pozdravi se je poslovilo Sokolstvo in navzoče občinstvo od priljubljenega župana s srčno željo, da nam ga ohrani usoda še dolgo v zaslužnem pokloju. —

Sprevod se je vrnil na telovadišče na Taboru, kjer se je razvila živahna prosta zabava v kavarniških paviljonih s sodelovanjem železničarske godbe in znanega izbornega kvarteta prof. dr. Kozine. Nedeljski in ponedeljkov potek te zgodovinske sokolske slavnosti priobčimo točno v prihodnji številki. Zdravo!

KOSTI PADLIH VOJAKOV SE UPORABIJO ZA KUHANJE KLEJA.

Rim, 13. avgusta. V okolici Trsta se karabinjerji zaplenili vreče, v katerih so bile kosti na Krasu padlih vojakov. Kost bi se imele porabiti v industrijske svrhe.

Pred nadomestnimi volitvami.

V najbližji bodočnosti se bodo v Ljubljani vršile nadomestne volitve za komunistične mandate.

Pred vsem moramo z ozirom na te volitve konstatirati, da pomenjajo same na sebi veliko krivico. Ne bomo se danes spuščali v vprašanje ali je bila vlada upravičena uničiti občinske mandate, ki so izšli iz komunistične kandidatne liste, niti v vprašanje ali je bilo to z ozirom na obstoj države in njene interese potrebno — pojasniti hočemo le pravno tehnično stran situacije, ki je nastala po razveljavitvi komunističnih mandatov.

Po ustavi ima vsak jugoslovanski državljani, ki je izpolnil svoje 21. leto pravico, da se udeleži volitev in pri teh glasuje za kandidate, oziroma kandidatno listo, ki mu prija bodisi radi oseb, bodisi radi idej. Priznavamo, da ima država pravico, odstraniti vse, kar bi bilo njenemu obstoju nevarno in recimo, da so bili tudi ljubljanski občinski mandati obstoju države nevarni in da se državna oblast ni pregrešila proti pravu, ko je te mandate razveljavila. Toda vlada bi ne smela iti predaleč in bi morala ščititi prava, ki so zagotovljena vsakemu državljanu po ustavi, ne pa jih po zavilih metodah izigravati na korist posameznih strank.

Dejansko stanje je sledeče: vlada je razveljavila komunistične mandate in občinski svet ljubljanski ni več popoln. Edino pravilno bi seveda bilo, da volijo na mesto razveljavljenih mandatov nove mandatarije le oni, z glasovi katerih so bili izvoljeni prejšnji mandatarji — v tem slučaju torej le komunisti. Ker nikdo ne more našemu državljanu odrekat pravo, da se po razpustitvi stranke, za katero je glasoval, v drugo svobodno ne razpolaga s svojim glasom in se odloči za eno ostalih od državne oblasti dovoljenih in priznanih političnih strank. Ker pa vsled tajnosti volitev ni mogoče konstatirati, kdo da je volil komunistično, kdo da bi torej bil upravičen za glasovanje pri nadomestnih volitvah, bi se moral občinski svet sploh razpustiti in razpisati nove občinske volitve. Kot pa se sedaj nameravajo izpeljati nadomestne volitve, pomenijo pa le nasilje proti svobodnemu glasovanju in krčenje vsakemu državljanu po ustavi zagotovljenih pravic. Razen onih volilcev, ki so glasovali pri zadnjih občinskih volitvah za komunistično stranko, bodo vsi uveljavili svoj glas dvakrat, medtem ko ga bodo mogli uveljaviti bivši pristajši komunistične stranke samo enkrat in še to pod okolnostmi, v katerih jih bodo nekomunistične stranke udušile.

Gotovo je naprimer, da bi od komunističnih glasov demokratska stranka ne dobila pri novih občinskih volitvah niti enega. Pri nadomestnih volitvah bo pa dobila vse svoje glasove in tako uzurpirala dva sedaj komunistična mandata — ne po volji onih, ki so pravzaprav z mandati edino opravičeni razpolagati, temveč proti njihovi volji z dobro maskiranim nedemokratskim nasiljem.

Postopanje, ki bide v obraz pravemu čutu poštenega človeka pa še nikdar ni nikogar rešilo. Vladne stranke si s tem postopanjem svojega položaja ne bodo utrdile in volitvi bodo vedeli pravilno presoditi tako početje.

Pravo in poštenje naj vlada v našem javnem življenju in ne korupcija in borba za strankarske koristi.

Vrhovni svet.

LLOYD GEORGE ODPOTOVAL V LONDON. BRIAND SE PODVRŽE RAZSODBI VRHOVNEGA SVETA V VPRAŠANJU GORNJE ŠLEZIJE. POMOČ RUSIJI IN AVSTRIJI.

Dunaj, 13. avgusta. (Izv.) Glasom poročil iz Pariza se je ministrski predsednik Briand v želji, da se čimprej reši gornješlezijsko vprašanje, izjavil, da sprejme odločitev vrhovnega sveta narodov, in to tudi v tem slučaju, ako bi rešitev ne izpadla enoglasno, marveč le z večino glasov.

London, 13. avgusta. (Izv.) Poverjenje zveze narodov z odločitvijo v gornješlezijskem vprašanju je našlo v vseh listih prijazen odmev, ker se je na ta način izognilo možnosti preloma v antanti in se je na drugi strani razlilo zupanje v avtoriteto zveze narodov.

Pariz, 12. avgusta. Lloyd George je danes ob 11.45 odpotoval v London.

Pariz, 13. avg. Vrhovni svet se je na današnji dopoldanski seji pečal tudi z vprašanjem pomoči Rusiji in je sklenil sestaviti mednarodni odsek, ki naj

bi proučeval ukrepe za pomoč Rusiji. Ta odsek bo sestavljen iz vseh zastopnikov vlad. Zveza narodov bo delegirala v odsek tri člane. Nadalje se je na seji razpravljalo tudi o vprašanju Orijenta. Maršal Foch je podal nekaj izjav glede strateškega položaja v Orijentu in je predložil nekaj načrtov obrambe, če bi eventualno Grčija ali Turčija kršili svojo nevtralnost napram ententi. Razpravljalo se je tudi o finančnem stanju Avstrije. Ugotovilo se je, da je pomoč Avstriji odvisna sedaj samo še od tega, če se hoče Amerika odreči svojih hipotekam v korist Avstrije. Amerikanski poslanik Harwey je izjavil, da se je v amerškem parlamentu stavil predlog, naj se ukinejo te hipoteke. Vrhovni svet je vsled tega soglasno izrekel željo, naj bi Zedinjene države kar najhitreje rešile ta predlog.

OGROMEN GOZDNI POŽAR V GORNJI ŠLEZIJI.

Opole, 13. avgusta. Pri Rađevu divja velik gozdni požar, ki obsega že nad 2000 oralojov večinoma doraslega gozda. Tudi zasedbene čete so dobile povelje, da morajo gasiti.

Varšava, 13. avgusta. Iz Bytoma poročajo, da je pri Crisovicah nastal velik gozdni požar, ki se širi v pštinski kraj in je zažgal tudi več krajev. Bilo je tudi več človeških žrtev.

Katowice, 13. avgusta. V katoviškem okraju od včeraj opoldne divja ogromen gozdni požar. Gori okoli 4000 oralojov gozda.

REKRUTACIJA V JUŽNI TIROLSKI.

Rim, 13. avgusta. Vojni minister je v prisotnosti generala šefa s prejel poslance iz nemške južne Tirolske in pri tem poudarjal, da ima Italija svojo pravico, da v novih provincih nabira vojašve. Omenil je tudi, da je italijanski brambni zakon milejši kakor je bil v bivši Avstriji.

SPORAZUM O POŠTNI SLUŽBI MED JUGOSLAVIJO IN CSR.

Beograd, 13. avgusta. Semkaj je došel namestnik češkoslovaškega ministrstva za pošto in brzojav dr. Oton Kučera, ki bo sklenil sporazum z našim ministrom pošte o vzajemni poštno - brzojavni službi.

POVRATEK MINISTROV V BEOGRAD.

Beograd, 13. avgusta. Minister za promet Nikolaj Uzumovič se je vrnil s svojega dopusta v Beograd. Ravnotako se je vrnil danes v Beograd tudi minister za javna dela Joca Jovanovič, ki je bil odsoten le kratke čas.

Borzna poročila.

Curih: Berlin 7.075, New York 592, London 21.68, Pariz 46.26, Milan 25.85, Praga 7.40, Budimpešta 1.60, Zagreb 3.50, Bukarešta 7.65, Varšava 0.29, Dunaj 0.70, avstrijske krone 0.88.

Dvojnica morala dr. Žerjave.

Malko neprijetni so dr. Žerjavu spomini na mladost. Njegove častne karske oprode ga zato skušajo v le predobro znani aferi z »Agromerkurjem« prikazati kot nedolžno žrtev njegovega jugoslovanskega radikalizma. »Jutro« ima popolnoma prav, ako pravi, da se o vzkrokih »Agromerkurjevega« poloma da pisati, »to in ono«, toda to in ono, kar bi se pisalo, gotovo ne bi služilo v čast g. dr. Žerjavu. Naj se gg. le spomnijo manipulacij s knjigami in bilancami, s kočevsko posojilnico itd. Pa nam danes ni do tega, da bi vse te umazanosti zopet spravili na dan; pač pa nam mora biti dovoljeno konstatirati dvojno moralo dr. Žerjavove družbe.

Ta družba se škandalizira, ker smo se v zvezi z drugimi novimi dogodki dotaknili prav na rahlo tudi one afere iz leta 1910 in epilogu k isti (pomiloščenje) iz leta 1919, kar na se tako daleč nazaj. Dotaknili pa smo se dogodka, ki je splošno znan in katerega resničnost je dokazala sodna razsodba. In pri tej razsodbi so sodelovali slovenski sodniki in ne kak Skubi! Nad tem našim počenjanjem se »Jutro« zgraža in govori o revolverju!

Kako pa naj se potem označi postopanje dr. Žerjave in njegove kliše napram g. Pesku? Da onemogočijo njegovo potrditev, so si izmislili gnjusno obrekovanje in so isto po njim pristopnih kanalih sporočili deželni in centralni vladi. Da gre res le za obrekovanje, se vidi iz tega, da gospodu Pesku ne dajo na znanje niti dejstev, katerih ga dolžijo, niti imen prič, ki proti njemu baje izpovedujejo. Česar dosedaj nikdo ni znal in o čemur dosedaj nihče ni govoril. Slavni gospod Pirkmaier je tem pričam celo izročil in slovesno obljubil, da ne izve Pesek nikdar njihovih imen in njihove izpovedi. Kako se je te »priče« dobilo, se bo razumelo, če povemo, da je bil po Peskovi izvolitvi g. Ribnikar v Ptuj in da je tam v neko gostilniško sobo povabil nekaj svojih najzvestejših, katere je na najostudnejši način hujškal proti g. Pesku. Vse to seveda ni revolver. Gospodini je dovoljeno brez navedb dejstev in brez imenovanja prič blatiiti poštene in zaslužne ljudi pred celim svetom in posebno še pri državnih oblastvih za stvari, ki so se baje godile pred 10 leti; o njih pa se ne sme niti povedati, kar je s sodnimi razsodbami dokazano in kar more služiti v to, da obvaruje občinstvo pred slično nesrečo, kakor je mnogo nedolžnih zadela ob edino le po čudnem poslovanju dr. Žerjave provzročene polome »Agromerkurja«.

G. Pesku se nihče ne upa povedati, česar se ga dolži in vendar baje ni vreden biti župan ljubljanski. G. dr. Žerjavu je sodna razsodba rekla, da je krivdar in sicer izključno po svoji krivdi; on pa je bil vreden biti celo najvišji šef Zedinjene Slovenije in potem — ne smejte se! — poverjenik za pravosodje, torej šef tistim sodnikom, ki so ga leta 1910. obsodili.

Seveda pravi »Jutro«, da je bil g. Žerjav »na splošno željo« pomiloščen. Ne glede na to, da g. Pesku kaknega pomiloščenja absolutno ni bilo treba,

ker ni bil nikdar niti za eno minuto obsojen, moramo pa vendar, ker se nas že za jezik vleče, povedati, kako je bilo s tistim »splošno zaželenim« pomiloščenjem. L. 1919 je bil minister za pravosodje pok. Draškovič. On prošnje za pomiloščenje ni nikdar predložil v rešenje. Predpisano pa je bilo, da se o vsaki milostni prošnji mora pred vsem referirati v ministrskem svetu. Nekega lepega dne odpošlje minister pravosodja za nekaj dni in ga zamenjuje dr. Žerjavov prijatelj, minister za konstituantno, dr. Kramer. To porabi priložnost in ponese Žerjavovo prošnjo — ne morda v ministrski svet — temveč mimo in preko njega naravnost regentu ter izvabi od njega podpis. Tako zgleda torej to »na splošno željo« izvršeno pomiloščenje, od katerega pa ni ničesar znal niti kompetentni ministrski svet!

Dočim se je »Jutro« prav po nepotrebnem in jako nesrečno razgledalo za Žerjavo, molči popolnoma o vsem, kar smo povedali o g. Praprotniku. Najbrže si misli, da je v tem slučaju molčanje — zlato. Nam tudi prav. S tem in s svojimi nerodnimi zavijanjji pa seveda ne spravi iz sveta resnice, da so pod Praprotnikovim ravnanjem obstojale najnečestje vezi med banko in Žerjavom, oz. »Jutrom«. Teh sedaj ni več. Pristaši JDS so sicer še pri banki in imajo tudi delnice, sedijo kljub vsemu »Jutrovemu« zavijanju celo v upravnem svetu, le Žerjavove harve niso, kar je za banko seveda velika sreča.

Zato pa »Jutro« govori tako zaničljivo o »dalmatinskih kapitalistih«. Ti kapitalisti bi bili gotovo najboljši rodoljubi, ako bi hoteli sodelovati pri uresničenju dr. Žerjav-Praprotnikovega projekta glede njune banke v Ljubljani. Saj vabita ta dva bankirja celo hrvaške finančne kroge k udeležbi. Hrvatje so sicer po »Jutru« separatisti in zato državi nevarni elementi: hrvaški denar pa je le dober. Neki Hrvatje so jima že vljudo a vendar precej jasno pokazali vrata; to pa ju ne straši: saj gre za — dobro stvar! Srečno pot torej v Zagreb!

Demokrati v poziciji.

V Mariboru se je dogodil značilen dogodek: Demokratiški občinski svetovalec se niso dali voliti v občinske delovne odbore. Odpovedali so svoje sodelovanje. Ostali hočejo v strogi opoziciji in povsod, kjer se jim bo nudila prilika, bodo ovirali delovanje večine občinskega sveta in onemogočevali konsolidiranje mariborske občine.

Tega bi od stranke, ki se nahaja na vladi, nihče ne bi pričakoval. Zato se nam zdi skoro neverjetno, da je šla naša javnost mirno preko tega resničnega, a vse obsodbe vrednega sklepa. Čudno se nam zdi, da je naša javnost popolnoma prezrla dejstvo, da se je stranka, ki pri vsaki priliki naglašala, da je državotvorna, da dela na to, da se konsolidirajo razmere v državi, v svoji strankarski jezi spozabila tako daleč, da noče sodelovati v najvažnejši naši obmejni postojanki: v mariborski mestni občini.

Do tega koraka so se odločili demokrati radi tega, ker pri županski volitvi niso dobili ne župana, ne podžupana. Tako bodo postopali demokrati v vsaki drugi občini, kjer niso absolutni gospodarji. In tako bi postopali brezdvomno tudi v Beogradu, ako bi ne dobili ministra. To bi bila šele opozicija, ki bi grozila upropasti vse.

Kaj sledi iz tega? Da smo imeli popolnoma prav, ko smo neštokrat opozarjali na laži-državotvornost demokratov in konstatirali, da so oni za državo samo toliko časa, dokler so na vladi, dokler imajo koristi od nje. Maribor je potrdil, da smo govorili čisto resnico. V bodoče pa bo imela naša javnost še večkrat priliko spoznati resničnost naših trditve. Pri vsaki poziciji, pri vsakem stolcu, ki ga bodo izgubili demokrati, bomo pričala demokratske državotvornosti. Zakaj oni stoji na stališču, da so država oni in da pade, kadar padejo oni, tudi država.

Toda resnica se ne bo dala dolgo prikrivati. Narod bo končno vendarle spoznal, da sta dve vrsti državljanov, ki si stojita nasproti: prva, ki je za državo pod pogojem, da jo more eksploatirati, dobro živeti in se rediti od nje, in druga, ki brezpogojno ljubi državo, dela in trpi za njo, akoravno se jo povsod preganja in ima samo dolžnosti in nikakih pravic.

Taka je resnica!

Dopis iz Beograda

Beograd, 10. avg.

Nastali so pasji dnevi. Vročina je neznosna. Delo po pisarnah se vleče samo še z največjo silo, znaten del uradnikov je na dopustu, drugi imajo te ali one slabosti, kar jih priha na delo, dela kakor rayno more. Se pa tudi v resnici ne more pričakovati, da bi v taki vročini delali z isto intenzivnostjo kakor poprej. Človek bi želel kozarca mrle vode, a voda je tukaj topla in slaba. Šel bi na kozarec piva, toda primanjkuje ledu in najbrže dobiš tonlo pivo. Sicer pa tudi mrzlo ne pomore veliko. Pojdi v sobo, zapri se v njo in se sleči: to je edini užitek, ki je pri teh razmerah mogoč. Če te veseli, se greš lahko kopat v Savo, sveta zagledaš tam od sile, neki del Beograda je menda noč in dan v vodi, toda če imaš nekoliko bolj rahle živce, ne veš, če boš lahko prenašal dotične prizore.

Skupščina se je razšla in mislim, da bi v sedanjih dnevih bilo potreba kaj veliko silnejšega, nego je bil atentat na Draškoviča, da bi bilo mogoče zbrati toliko poslancev, kolikor jih je potreba za sklepčnost. Ne dvomim, da so mnogi poslanci prijatelji dobrih del, toda za 120 dinarjev na dan ne pojde pri tej vročini zasedati nekaj ur v zbornici. A to toliko bolj, ker ima možnost, da sedi doma in vseeno vleče dijete. Uradnik pa, ki je veliko bolj izobražen in bolje kvalificiran, naj sedi za polovico manjšo plačo v zaduhlem uradu!

Delo po uradih gre torej bolj zaplano, delo v skupščini je pa popolnoma zamrlo. Reklo se je, da bodo po zaključenju skupštine pričeli dogovori med demokrati in med radikalci radi skupnega postopanja. A

tudi to je menda prevroče. Prišlo ni niti do prve seje. Demokrati so poslali tri moše, da se dogovarjajo, z druge strani so prišli trije radikalci. Toda na vprašanje demokratov so izjavili radikalci, da nimajo nobenih navodil in nobenih pooblastil. S takimi odposlanci je seveda razgovor nemogoč in demokrati so zopet odšli. Tako je ostal v Beogradu samo Davidović kot demokratski zastopnik za slučaj, da bi kdo hotel z njim govoriti. Toda pri tej vročini bo najbrže tudi njemu najljubše, ako se ga pusti pri miru. Za enkrat spava torej notranja politika popolnoma. Javnost se je razabila celo zanimati za »atenta« je in tozadevna poročila v časopisju so vedno bolj medla. Namesto politike prinaša časopisje raje »sličice s Save«.

V pasjih dnevih se prično po časopisju uganjanja v zadevi »velike« ali mednarodne politike. Državnik se biskujejo po kopališčih, a časnikarji love »razgovore« s političnimi osebnostmi, ljudstvo pa ugiha, kaj se kuha. Naša javnost ne bo v teh pasjih dnevih niti o tej zadevi prišla na svoj račun. G. predsednik Pašić je pred atentatom res razmišljal iti v neko češko kopališče in po časopisju se je že ugrabilo o pomen »sestanka treh državnikov« — Beneša, Pašića, Skirmounta. Toda po atentatu se je izkazalo, da češko podnebie za Pašićevo zdravje ni posebno ugodno in zdravniki so mu svetovali neko švicarsko jezero. Sicer morajo pa razmere zorač same na sebi in taki sestanki, preden so stvari dozorele, bi ne mogli mnogo koristiti.

Nedavno je prišel sem g. Zanella, reški poglavar v kolikor mu pripuste besede fašisti. Za Beograđane je bil to interesanten gost, a nič več. Posrečilo se mu je, da je spravil v časopisje neki »intervju«, ki je imel pa popolnoma drugačen us, eh, kakor je pričakoval reški prvak. Skušal je pridobiti Beograd za svoje načrte, a ga je menda še bolj odbil. Srbom je prinašal širokousta zatrevanja, da mora vladati večna ljubezen in prijateljstvo med reško državo in kraljevino SHS, potem pa — toj dodal, da mora naša država plačati to ljubezen z Barošem. Srbi pa niso tako sentimentalni ljudje, da bi tako lep dar prinesli devici, o kateri se ne vedo, kakšne vrste je njena ljubezen. Zanella je skušal priti tudi do Pašića. Prav lahko ni šlo, ker Pašić je raje več rečen politik, da bi se razgovarjal o stvareh, ki vise v zraku. Slednjič se je pa vendar posrečilo, toda razgovor je bil zelo kratek. Na Zanellino melodijo, da mora Baroš pripasti Reki, Reka mora biti dobra prijateljica Jugoslavije, je odvrnil Pašić zelo kratko in stvarno, naj se najprej Reka organizira kot samostojna država, a potem se bo mo z njo dogovarjal o medsebojnih stikih. Sedaj je stvar Zanellova, da pregovori fašiste in italijansko vlado, da puste, da se organizira reška država. Najprej moramo videti, kakšna je! Zanella je ta odgovor razumel in pohitel v Rim poročat Toretiju, kaj je opravil, oziroma česa ni opravil.

Nekoliko bolje nas zanima vprašanje Albanije in to je razumljivo. Prvič je mnogo bližja drugi, da tudi bolj pereča. Mirili so se pobunili in to je neposredno ob naši meji. Meja z Albanijo je, — kakor je dobro pisala »Jugoslavija« v nedeljski številki — nemogoče nerodna in nima nobene opravičenosti, ker je bila določena svoj čas, kot koncesija Avstriji. Tiranska vlada je nam nenaklonjena, in stoji na živem italijanskem. Skadar je za nas neizmerno važno mesto in je naše po zgodovini in po narodnosti, in gospodarsko, ter ga nam je svoj čas izgrala avstrijska intriga. Ureditev albanskih meja je v resnici pereča zadeva, ki je tudi že popolnoma dozorela za rešitev. Na tej točki moramo priti do popolne varnosti.

Grške zmage nas ne »navdušujejo« — javnost se zanje zanima v zelo omejenem obsegu. Samo poročila, da Grki kot nagrado za svoje »zmage« zahtevajo Carigrad, je bilo sprejeto s homerskim smehom. Pri tej stvari bodo imeli besedo še mnogi drugi, ne samo grški »junaki«.

Napram Bugarski je razpoloženje vedno enako. Bugarska mora lojalno izpolniti mirovne pogoje: prenehati z vsako agitacijo po Makedoniji, zapustiti armado, plačati določeno vojno odškodnino. V zadevi razorožitve je sedaj Bugarska močno pritisnjena od veselih in izgleda, da se bo uklonila, ob enem pa skušala celo stvar speljati v absurdnost. Po mirovni pogodbi Bugarska ne sme imeti rekrutirane vojske, ampak samo prostovoljne nametnike. Sedaj pa Bugari agitirajo med ljudstvom, naj se nikdo ne javi, napram zmagovalcem pa tožijo, da se noče nikdo javiti prostovoljno in da bodo vsled tega, če se v določenem roku razpusti rekrutirana vojska, popolnoma brez oboroženega varstva. Vojne odškodnine ne pravijo, da ne moreje plačati, kajti, ako bi hoteli plačati določeno odškodnino, bi morali naloziti ljudstvu večje davke, ako pa povečajo davke, bi nastalo ljudstvo nezadovoljstvo s Stambolijskim in z njegovo stranko, ako pa postane nezadovoljno, se bo obrnilo h komunistom ali pa k drugim strankam, ki so ententi neprijazne. Ententa naj torej ne terja vojne odškodnine, če ne, bo slabo za Stambolijskega in s tem tudi za entento. Izvajanje je zelo preprosto in logično. S takimi izvajanjji bi se lahko vsak dolžnik izvil, da ne ti plačal dolga. Dalje taje Bugari, da podpirajo kakšno agitacijo po Makedoniji, a Srbi to taje. Tukaj bo pa igrala tisto mogoč med oficijelno in ne-oficijelno politiko.

Taka vprašanja zunanje politike so torej sedaj na dnevnem redu. Sicer se pa vse raztaplja v balkanski vročini.

SPOŠTUJMO DELO SOKOLA I IN UDELEŽIMO SE NJEGOVH PRAZNIKOV!

DANES RAZVITJE PRAPORA NARAJA SOKOLA I NA TABORU.

JUTRI SLOVESNA OTVORITEV LETNEGA TELOVADISČA NAŠEGA SOKOLA I

Brez strehe.

Tragikomedija v dveh dejanjih.

Spisal A. M. Kragulj.

Osebe: Državni nameščenec, ki išče stanovanje. Prva uradna oseba. Druga uradna oseba. Gospod svetnik. Duh Ribnikarjev. Kraj: Ljubljana. — Čas: Sedanjost. Prvo dejanje se godi v prostorih stanovanjskega urada, drugo dejanje pri poverjeništvu za socialno skrbstvo.

PRVO DEJANJE.

Prvi prizor.

Soba prve uradne osebe. Vstopi državni nameščenec.

Državni nameščenec: Dober dan! Oprostite, da Vas nadlegujem. Stanovanje v D... ulici bo v najkrajšem času prosto, prosim, da se to stanovanje meni nakaže. Saj veste... bil sem že pri vas... Imam ženo in otroka v Italiji. Moji ženi so Lahi odpovedali službo. Naša vlada pa mi ne da podpore niti za otroka, niti za ženo... veste... imamo naredbo, ki prepoveduje izvoz naše valute. Tako moram pa sam... s plačo samca uradnika... kupovati lire... pomislite, lire so po 7 do 8 kron!

Prva uradna oseba (išče med spisi): Bomo videli... da... da... res... stanovanje v D... ulici se izprazni. Ampak (važno) za to stanovanje se je prijavil kot prvi že hišni gospodar sam... no (dobrohotno), nič ne de, napišem tudi vas... pa veste kaj (zelo dobrohotno), napišemo tudi to, da reflektirate na ono stanovanje, katero bo izpraznil hišni gospodar, ako se mu nakaže stanovanje v D... ulici... to je... on stanuje sedaj išče med spisi)... v... na E... cesti.

Državni nameščenec: Da, da... prosim prav, lepo, kakor ste rekli... napišite me kot drugega reflektanta za sta-

novanje v D... ulici in kot prvega reflektanta za stanovanje na E... cesti.

Prva uradna oseba piše.

Državni nameščenec: Kdaj pa bo seja?

Prva uradna oseba: Ne vem še.

Državni nameščenec: Ali naj stopim morebiti še do katerega izmed gospodov, ki odločajo v tej zadevi, morebiti h gospodu svetniku?

Prva uradna oseba (dobrodušno): Če mislite... pojdite k staremu... pa ga malo navrtajte.

Državni nameščenec: No da... saj beseda ni konj... hvala lepa gospod... Zbogom!

Prva uradna oseba: Zbogom!

Državni nameščenec odide.

Drugi prizor.

Soba gospoda svetnika. Vstopi državni nameščenec.

Gospod svetnik: Kaj hočete... stanovanje... kaj?

Državni nameščenec (preplašen): Opro... dovolite... oprostite... da se predstavim... moje ime: N. N... dr. nameščenec... saj veste, gospod svetnik... razmere so take... žena... otrok... Italija...

Gospod svetnik: Pa kaj hočete... vi ste pač med onimi dvemi tisoči, ki išče stanovanje.

Državni nameščenec: Nič ne rečem, gospod svetnik... sedaj še gre... človek lahko spi na prostem, dokler ga ne zasači policija... ampak pozimi... otrok je še majhen... dojenček... ni navajen spati v snegu... lahko bi se prehladil... oslovski kašel!

Gospod svetnik: Pa saj sem vam povedal (važno): dvatisoč jih je, ki so brez stanovanja!

Državni nameščenec (vedno tišje): Ne zamerite... kadar bo seja... prosil bi... da se...

Gospod svetnik (zelo važno): Dvatisoč!

Državni nameščenec (pianissimo): Dvatisoč... (odide).

Tretji prizor.

Štiri dni pozneje. Soba prve uradne osebe. Vstopi državni nameščenec.

Državni nameščenec: Dobro jutro! Prosim, kdaj bo seja radi stanovanja v D... ulici?

Prva uradna oseba: Seje še ni bilo — ampak stanovanje je že oddano... (išče po spisih).

Državni nameščenec: Kako... oddano... Pa seje ni bilo... pravite?

Prva uradna oseba: Da... da... oddano... (čita)... poverjeništvu za socialno skrbstvo je nakazalo s sklepom z dne... št... stanovanje v D... ulici gospodu N. N... uredniku »Večera«.

Državni nameščenec (ponavlja kakor v omotici): Poverjeništvu za socialno skrbstvo... uredniku... »Večera«... (hipoma se nečesa domisli) ha... ha... ha... ha...

Prva uradna oseba (z razumevanjem): Ho... ho... ho... ho... ho...

Državni nameščenec: Zbogom, gospod... ha... ha... ha...

Prva uradna oseba: Zbogom, zbogom... ho... ho... ho...

Zastor.

DRUGO DEJANJE.

Pri poverjeništvu za socialno skrbstvo. — Soba druge uradne osebe. — Vstopi državni nameščenec.

Druga uradna oseba (se prime za glavo): Koliko dela... strašno... (po-

gleda na uro)... torej hitro!

Državni nameščenec: Dovolite, da se predstavim: N. N... dr. nameščenec. Prosim, da se mi nakaže stanovanje na Bregu, katero izprazni gospod N. N... bančni uradnik.

Druga uradna oseba (se začudi): Kako? Mi ne nakazujemo stanovanj... pojdite k stanovanjskemu uradu!

Državni nameščenec (se začudi): Kako?! Ravno prejšnji teden ste nakazali stanovanje, za katero sem se jaz potegoval, uredniku »Večera«.

Bil sem pri stanovanjskem uradu, prosil sem za stanovanje; poverjeništvu pa ga je nakazalo drugemu. Zdaj prosim poverjeništvu, naj mi nakaže stanovanje — pa me pošiljate zopet k stanovanjskemu uradu, da izvem potem čez par dni, da ne bom jaz stanoval na Bregu, temveč podlistkar »Večera«.

Druga uradna oseba (nervozno in s povdankom): Mi ne nakazujemo stanovanj, mi sprejemamo le prizive.

Državni nameščenec (vedno glasneje): Torej vi ne nakazujete stanovanj, stanovanjski urad jih ne nakazuje... prašam vas (skoraj kriče): Kdo nakazuje stanovanja v Ljubljani? (V sobi se prikaže Ribnikarjev duh.)

Druga uradna oseba: Mi ne!

Državni nameščenec (razburjen): Tako... vi ne! Pa me ne boste...! Jaz vam odločno povem, gospod, da se ne dam... jaz sem tudi državni uradnik, jaz sem tudi dober državotvoren element (Ribnikarjev duh se bliža dr. nameščencu), jaz ne pripadam nobeni politični stranki (Ribnikarjev duh odskoči za dva koraka), ne pripadam niti avtonomizmu, niti centralizmu, ne komunizmu (Ribnikarjev duh se prekrizla), ne kapitalizmu... prisežem vam, da sem

politično še deviški (Ribnikarjev duh zardi), prisežem... jaz sem poštenjak, tudi drugi naj bodo poštene...! (Ribnikarjev duh bliskoma izgine).

Druga uradna oseba: Mi ne nakazujemo stanovanj. To je naloga stanovanjskega sveta, ki vsebuje zastopnike vlade, hišnih gospodarjev in najemnikov, v pondeljek, to je čez dva dni, ima stanovanjski svet sejo... tam se oglašite...

Državni nameščenec (kakor da bi ga z vodo polil): Stano... svet... prosim, kedo... kako... (pride nekoliko k sebi, ponižno) Oprostite... povejte prosim, kdo je imenovan v stanovanjski svet, da stopim pred sejo do njega?

Druga uradna oseba (nervozno): Teža pa ne vem.

Državni nameščenec: Pa vsaj ima enega gospoda mi povejte.

Druga uradna oseba (zelo nervozno): Ne vem!

Državni nameščenec: Oprostite, kje pa uraduje stanovanjski svet?

Druga uradna oseba (glasneje): Ne vem!

Državni nameščenec (tišje): Pri stanovanjskem uradu so mi rekli včeraj, da oni tudi ne vedo... kje...

Druga uradna oseba (udari s pestjo po mizi, kriči): Ne vem! Ne vem!

Državni nameščenec (še tišje): Oprostite, mogoče bi mi pa lahko povedali, kje je oni urad, kjer kaj vedo...

Druga uradna oseba (kriči): Hudiča, ne vem!

Državni nameščenec (pianissimo): Oprostite... samo...

Druga uradna oseba (razbiva s pestmi po mizi): Ne vem! Ne vem! Ne vem!

Državni nameščenec spusti v nič.

Zastor hitro pade.

Tržaško vprašanje

Ze večkrat smo opozorili na dejstvo, da mora Trst gospodarsko propasti, ako ne bo prišlo do popolnega sporazuma z Jugoslavijo. To uvidevajo sedaj tudi v Trstu samem in razočaranje, ki je vsled tega nastalo med tržaškimi gospodarskimi krogi, odmeva po celem svetu. Eden največjih in gospodarsko najboljše orijentiranih švicarskih listov »Neue Zürcher Zeitung« obravnava to vprašanje in prihaja do pravih zaključkov, da je Trst brez Jugoslavije posvečen smrti.

List pravi med drugim: Danes plapolna in St. Giusto italijanska trikolra in v mestu živahnije življenje, kot nekdanj poprej. V velik številu so iz Italije prišli trgovci, da bi požel svoje sadove zmag, ki jih je obljubil razvoj Trsta. Vsaj je leta 1913 pristalo v tržaški luki do 14.000 parnikov s pet in pol milijona registrskih ton in tržaška luka je stala v tem obziru med kontinentalnimi pristanišči na osmem mestu. Avstro-ogrski monarhija je z vsemi sredstvi pomagala Trstu; uvedla je diferencialno colnino podpirala gradnjo ladij in oprostila tržaško industrijo davkov. Vsled tega je bil nimbus Trsta tako velik, da so še pred kratkim plačevali italijanski trgovci samo za posredovanje skladišča do 20.000 lir.

Trst šteje danes 50.000 prebivalcev več kot pred vojno. Vsa skladišča so polna. Veak dan prihaja po več velikih parnikov v pristanišče in vendar trgovina zamira. Poleg splošne krize v svetovnem gospodarstvu se čim dalje bolj občuti bližina Benetk, zgodovinske tekmovalke Trsta. Pred vojno je Italija na vse načine podpirala to konkurenčno luko; poleg 25 odstotkov popusta pri tarifah na izvozno blago, je dobivala Societa veneziana velike podpore. Ta tendenca se vzdržuje vkljub političnemu preobratu in tržaški trg kave stoji pred padcem.

Sedaj se Tržani spominjajo z žalostjo v srcu na avstrijske načrte za povzdigo tržaške trgovine: gradbo nove železnice (tudi sedaj se govori o novi železnici Trst-Celovec, ki bi naj se ogibala jugoslovanskega ozemlja), izpostavitve Franca Jožefa, luke, postavitve velikih skladišč na molu 5 in 6 itd. Sedaj leži veliki kolodvor sv. Andreja tih in mrtev in promet preko Opčine še vedno ni v teku; v Franca Jožefa luki leži 507 parnikov, ki čakajo odreditve besede; stabilimento tecnico (ladjedelnica), ki je leta 1913. samo produciralo skoro toliko registrskih ton, kot vse italijanske ladjedelnice skupaj, je koncem preteklega meseca odpuštil nad 1500 delavcev in govori se o ustavitvi celega obrata, če izostanejo državne podpore; isto usodo čaka Biljalko v Tržicu. Velike trgske trdke so napovedale konkurz in dolžniki so se morali zadovoljiti s 50 odstotki. Kriza je pred vrati.

Gospodarska situacija ni ostala brez vpliva na politične razmere. Kljub po univerzi je utihnil in mladi ljudje odhajajo v Bologno ali pa, kot nekdanj, v Gradec in na Dunaj. Nacionálni šovinizem ponehava, fašisti molče. Preveč močno je že v vseh čustvo, da se zamore upati na boljšo bodočnost le v poštenem miru z Jugoslavijo; ne bo

dolgo, ko bodo morali Italijani skleniti zvezo s Slovani vsaj glede Trsta. V mestu se že zopet lahko govori slovansko; Trst žepa po svojem zaledju, po tarifni politiki, ki bi mu omogočila konkurenčni boj z Benetkami. Samo Jugoslavija zamore zopet oživeti ko-

Gospodarstvo.

Naš izvoz in uvoz.

V dopolnilo mojih dosedanjih članov naj sledi brez posebnega reda nekaj zanimivih podatkov.

Cital sem neko statistiko letošnje v in s k e letine, ako pojde vse po sreči do trgatve. Okoli 2 in pol milijona hektov vina pridelala Jugoslavija. Ako bi porabili doma en milijon hektov, ga preostaja za izvoz še poldrugi milijon v vrednosti okroglih 2 in pol milijarde kron. Torej samo letošnjega vina bi lahko izvozili toliko, kolikor smo imeli vsega izvoza v 22 mesecih l. 1919 in 1920.

Kam bomo prodajali svoje vino? Težek odgovor! — Naš najboljši kupec bi bil — Dunaj in Avstrija sploh, kamor bi mogli prodati vse svoje vino, ali smo si z dosedanjim modro trgovsko politiko popolnoma zaprla ta trg. Edino Čehoslovaka bi ga lahko še nekaj kupila, drugi sosedje pa nas v tem pogledu čisto nič ne potrebujejo.

Avstrijske veletržce smo korenito pregnali. Naj navedem dokaz. — Kakih 10 največjih vinskih trgovcev je imelo v naših najboljših vinorodnih krajih svoje vzorno kletarstvo, n. pr. v Vršču. Velike, moderno urejene kleti so vodili veščaki, kakoršnih ni kmalu najti. Kupovali so najraje grozdje, cele vinograde, in to so potem po svojih mnogoletnih izkušnjah predelovali v vina posebnega tipa. Ako so potrebovali nekaj tisoč hektov vina enega samega tipa, so ga naredili po vseh pravih kletarske umetnosti. In tako so uvedli v promet vino iz naših krajev.

Vsaka pametna vlada, ki gleda v bodočnost, bi take naprave vzdržala in še dalje podpirala. Naša vlada pa je vse te organizacije ubila, uničila, — vse imetje teh tujih strokovnjakov nasilno razprodala na nejevnih dražbah. Pravijo, da so imeli tu glavne prste vmes slovenski demokratje. Zdej, ko se vidi usodepolni polom, dolžijo n. pr. dr. Brezgarja kot glavnega vsodbujevalca za tako nasilno likvidacijo tujih podjetij v naši državi.

Veliki trgovci na Dunaju in drugod, posebno že tako ozlovoljeni in oškodovani, so se obrnili drugam in so našli dobro nadomestilo v Italiji in v Španiji. — Te dni sem govoril z največjim trgovcem, ki na leto kupi na stotisoče hektov, in ta mi je povedal, da se za nobeno ceno ne vrne več v Jugoslavijo. Vina iz Italije in Španije so močna, sposobna za vsakršne predelave po izkušnjah umnega kletarstva in so — mnogo cenejša. Vrh tega so prometne razmere take, da dobe vino iz Španije mnogo preje nego iz Vršca.

Vse torej kaže, da smo jo z izvozom vina popolnoma zavojili! Kajpak, po vsem vrhu je bilo treba v najbolji kritičnem času še z izvozno carino popolnoma spoditi tuje kupce z našega trga!

ločvor Sv. Andreja, ki pomenja pljuča celega mesta. —

Radovedni smo, koliko časa bo še trajalo, da bo železna nujnost gospodarskega propadanja pritisnila tržaške italijanske šoviniste na kolena pred onim, ki jih edino lahko odreši.

Kaj pa z — le s o m? K neznosnim prometnim razmeram, visokim domačim cenam je prišla še carina, namesto da bi bili uvedli eksportne premije za les. Avstrija in Češka nam delata tako konkurenco, da bo naša lesna trgovina za dolgo časa uničena, ako pojde tako dalje. — Rezano blago (deske itd.) je v Avstriji danes po 3600 a. K kub. meter, kar znaša okroglo 620 j. K. Ali ni naš les za 100 odstotkov dražji? Vrh tega so prometne razmere v Avstriji neprimerno boljše. — Francozje so se resno prizadevali, kupovati les za obnovo v vojnem ozemlju in železniške prage v Jugoslaviji, a ni prišlo do zaželenih ogromnih kupčij vsled naših visokih cen, carine in prometnih težav. V Avstriji in na Češkem pa kupujejo ogromne množine! — Zakaj ne moremo temkovati mi s svojim ogromnim bogastvom v naših gozdovih?

Pred kratkim sem čital v listih, da vlada namerava znižati carino na izvoz živine, — zaklani prešiči, klavni konji in celo moka naj bi pa bili carine prosti. — Dovoljujem si skromno opazko, da tudi te nove odredbe ne bodo več dosti pomagale. Kupce smo pregnali, in ti so bili prisiljeni, iskati druge vire in so jih tudi našli. Ti novi trgi jim nudijo pred vsem več stabilnosti, gotovosti, varnosti in navadno tudi ugodnejše cene, zato ni pričakovati, da se zopet povrnejo k nam. Vsaj tako kmalu se ne, dokler se ne popleže tudi nejevolja, ki jo je vzbudilo sekaturam in sovražnim tendencam ali izkoriščanju podobno ravnanje od strani naših poklicanih faktorjev. — Rumunija in Ogrska sta naša nevarna konkurenta. Ali kaj porečete dejstvu, da je celo Češka že naš velik tekmev v izvozu klavne živine? Avstrija dobiva vole s Češkega izdatno ceneje nego iz Jugoslavije. Le aginstni nekaterih jugoslovanskih podjetnikov se je zahvaliti, ako sploh še kaj prodamo, nikar pa, da bi mi obvladali sosednji trg.

Prijateljstvo iskati nismo znali! Pogledajte Čehi! Oni imajo dobre trgovske pogodbe že z vsemi sosedji in mi? — Zdej se snideta pa še prezidenta Masaryk in Hainisch in dopolnita dosedanje zveze med sosedoma. Mi bomo capljali za dobrimi vzgledi, ko bo za vse že jako pozno, ako ne prepozno! A. G.

— Predlog o ukinjenju carine na meso. Ministrstvo trgovine in industrije je predložilo ekonomsko finančnemu komiteju predlog o ukinjenju carine na meso in izvozu brez carine za svinje do 30 kg.

— Razprodaja različnih cunj pri Vojnem prikopistu v Capragu pri Sisku bo dne 17. oktobra 1921 ob 10. uri dopoldne potom javne pismene dražbe. Pismene ponudbe je vlagati na naslov Vojno prikopiste v Capragu do gorinavedenega časa. Dva izvoda dražbenega oglasa, ki vsebujeta po-

goje in druge podrobnosti, sta na vpogled interesentom pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani. Na ponudbe, ki nebi povsem odgovarjale pogojem, se ne bo oziralo.

— Tržaški jesenski sejem. Tržaški trgovci delajo obupne poizkuse, da ožive skoraj čisto zamrl tržaški trg. V ta namen prirede letos velik sejem, ki se ga po poročilu tržaških listov udeležijo tudi tujci, med njimi i Jugoslovani. Da računajo Italijani v prav obilni meri na Jugoslovane, se vidi iz tega, da je v Ljubljani, osnovana kar posebna podružnica Urada za prireditve jesenskega sejma in da so že dovoljene znatne olajšave pri vizumih in na železnicih. Prizadevanje tržaških trgovcev razumemo v polni meri. Dvomimo pa, da bi imeli naši trgovci vzrok, da posetijo tržaški jesenski sejem. Puščamo čisto v nemar politične vzroke in omenjamo le gospodarske oziroma. Italijansko blago je nerealno, ki po svoji kakovosti ne more konkurirati z nemškimi ali češkimi. Visoka razlika med lro in krono povzroča dalje, da bo vsako kupljeno blago prerano

VSI K SOKOLU I NA TRG TABORI!
POZDRAVLJENI BRATI, GOSTJE
SOKOLA I!

SPOMINJAJMO SE ŽRTEV, KI JIH JE
SOKOL I DOPRINESEL ZA NAŠE
UJEDINJENJE!

Dnevne vesti.

— Besede in dejanja. Ob svojem prihodu v Ljubljano je imel kr. pokrajinski namestnik g. I. Hribar leg nagovor na kolodvoru. Dejal je, da bo odšel vladati pravo in resnica in da bomo vsi državljani pred zakonom enaki. Od prevrata do sprejetja ustave je bilo nekako medvladje, kjer je žal pogosto vladala samovolja in pristranost. Odslej pa mora vladati pravo in enakopravnost za vse državljane brez razlike strank in političnega prepričanja. — Sedaj potuje g. namestnik šrom Slovenije, povsod ga radostno pozdravljajo ljudstvo, ker pričakuje od njega pravice in enakopravnosti zoper samovoljo posameznikov in povsod ima g. kr. namestnik lepe nagovore, daje navodila ter obljublja pravo in enakopravnost pred zakonom vsem. Ne dvomimo niti najmanj o iskrenosti njegovih besed in verujemo, da jih bo s svojo energijo skušal uveljaviti, vendar pa kažejo dejstva, da ga skuša gotova klika spretno izrabljati, da sili v ospreje svoje in odvira druge. G. pokrajinskega namestnika hoče obdasti le s svojimi informatorji. V Ljubljani n. pr. so uradi po nalogu deželne vlade skrbno odbrali pristaje deputacij, ki so šle k njemu, da ja ne bi bil vmes kak. nar. socialist. K banketu v Ljubljani ni bil povabljen niti eden nar. socialist. Od časopisov je bil povabljen edino le zastopnik »Jutra«, urednik g. Jelenc, vsi drugi veliki časopisi so se prezrili, prezrlo se je tudi združenje novinarjev itd. Od raznih strani Slovenije prihajajo dopisi, kako spretno so znali ledeesarji poriniti sebe v ospreje, vse druge pa potisniti v ozadje. Značilen je tozadevni dopis iz Puja, ki ga priobčujemo danes med pokrajinskimi vestmi. — Po lepih besedah g. namestnika pričakuje slov. ljudstvo sedaj tudi dejanja za pravo in enakopravnost vseh. Če bodo sledila besedam tudi dejanja in se ne bo dal g. namestnik izrabljati gotovi vladželjni kliki, si bo pridobil hvaležnost vsega slovenskega ljudstva. kajti ljudstvo ga bo končno soddlo po dejanjih in ne po besedah.

— To so junaki. G. Marinko je obrekoval g. Peska ter se ustil, da imajo »Jutrovc« prepeke akter kot dokaze. Ko pa bi bilo treba pred sodnijo dokazati trditve, je Marinko hitel zatrdjati, da sam ne verjame obrekovanju. — Enako je zlezel pod klop g. Jelenc, urednik »Jutra«, ki je zmerjal g. Peska v kavarni »Zvezda«. Pri sodni obravnavi je hotel poravnato ter je potem zatrdjaval, da ni hotel zati g. Peska. — Da, to so junaki, ki so hrabri v obrekovanju, ko se

ili pa prime za predloge jezike, ne verjamejo niti lastnim obrekovanjem ter seveda niso z njimi hoteli nikogar žaliti!

— Pribičević — Brandner. »Jutro« ni prineslo poročila dopisnega urada, v katerem skuša minister Pribičević ublažiti obdolžitve, ki jo je izrekel o posl. Brandnerju v zakonodavnem odboru, ker bi s tem udarilo samo sebe po zobeh. Dejstvo je, da je spravilo »Jutro« Pribičevića v veliko zadrego, sicer ne bi bil primoran popravičiti. Pribičević pa je bil tudi tako nepreviden, da se je zavezal za »Jutrovo« poročilo o trboveljskem shodu in ga vzel kot čisto resnico. Aktivni minister bi se seve nikdar ne smel tako daleč izpazabiti in izreči takšne obdolžitve, predno dobi uradno poročilo. Za en del je to prav, ker je imel Pribičević priliko spoznati, s kakimi sredstvi se borijo naši demokrati proti narodnim socialistom, na drugi strani pa je ta dogodek potrdil, da so demokrati rojeni denuncianti. Neizpodbitno dejstvo je namreč, da so napisali poročilo o trboveljskem shodu za ministra policije Pribičevića. Ker so šli v svoji zlobi predaleč, so morali pozneje popravičiti, naposled je moral to storiti celo sam minister Pribičević — seveda v previdni obliki, ker desavurirati samega sebe, to ni nič prijetnega. Vprašanje je seve, če se bo poslanec Brandner s tem skromnim zadoščenjem zadovoljil.

— V zadevi dr. Pirkmayerja, okr. glavarja v Ptuj se je začela vsled »Poslanega« v predvčerajšnji »Jugoslaviji« obširna preiskava.

— Nepotrđitev ljubljanske župana. G. Anton Pesek je dobil včeraj uradno obvestilo, da ga g. demokratski minister Pribičević ni predložil v potrditev. — Novo volitev župana bo možno izvesti šele po izvršeni dopolnitvi volitev občinskega odbora koi volitev se bo vsled razveljavljenih 6 komunističnih mandatov (6 odbornikov in 6 namestnikov) s posebnim uradnim ukazom odredila v zmlsu § 25. obč. volilnega reda. — Torej vsled demokratskih intrig naj ljubljansko občinsko gospodarstvo popolnoma propade. Dobra šola za volilce, ki se jim še niso odpre oči!

— Islamski praznik »Kurban — Bojram«. Dne 15. o. m. praznuje muslimani svoj praznik »Kurban — Bojram!« Verniciima islamske vere najboljše čestitamo ove praznike, želeči im da jih ugodno provedu v našoj sredini.

Michel Zevaco:

„NOSTRADAMUS.“

Sledil je dogodek v Tournonu; Francetova smrt je storila Henrija prestolonaslednika in dediča kraljevske krone. A vendar se je tuintam še spomnil hudičevega sinka. Čudno: Francetova senca ga ni strašila v njegovih sanjah, pač pa mu je kvaril spanje obrazek malčka, kakršnega je videl v tempeljski ječi, jedva osvetljenega z žalostno lučjo ječarjeve svetilke.

Leta so minevala. Princ je postal francoski kralj z imenom Henri II. Ta dogodek je izpremenil vse življenje in vso notranjost nekdanjega kraljeviča. V vrtoglavi pijanosti vladarske moči je našel Henri pozabljene svojih mladostnih grehov; nehal je misliti na otroka, ki ga je bil izročil krvniku.

Nikoli se Henriju ni posrečilo izvedeti, kako se je obrnila Brabantova usoda. Zato pa jo izvemio mi.

Brabant je ostal najprej štirinajst dni zaprt v svojem brlogu v Kalandriški ulici, sam z Marijinim sinkom. Z doma je hodil le po mleko za malega in po začinjeno vino zase. O živilih rajši ne govorimo, zakaj ta so mu bila zgolj sredstvo, s katerim si je dražil grlo, da se je mogel tem dostojneje napiti. Zalival se je na žive in mrtve in krmil otročička. Časih se je zmotil in mu dal vina namesto mleka. Opazil je tudi, da odpira hudičev sin svoji očesi pravzaprav le v rahli, somračni svetlobi, kakor bi stoprav v temi dobro videl.

»Nič čudnega, bogme! Saj je prišel naravnost iz kraljevstva teme!« je godrnjal Brabant.

V revnem in divjem bivališču, kjer so pokrivala stene bodala in rapirji, se je odigravala tiste dni pretresljiva drama. Pač stokrat se je razbojnik kesal, da je popustil svoji slabosti; pač stokrat je vzel hudička, da bi ga odnesel k možu s sekiro. A vselej ga je položil nazaj na slamnico in tenko kričanje otrokovo se je družilo z gromom njegovega robantenja in preklinjanja.

»Telo in dušo sem si pogubil!« je vpil razbojnik, obdelavaje si glavo s pestmi. »Če visočanstvo zve, kaj sem napravil, me da obesiti; nato pa me odnese Satan v svoje jame, kjer je večna tema in škripanje z zobmi. Dokaz, da je otrok res hudičev, je že to, da ponoči vidi! Viš ga! Viš ga! Tiho, peklenšček! Na, evo ti malo mleka!«

Pa se je zmotil in mu dal vina. Nekega dne ga je spet popadel gnev:

»Eh, ponesem ga, da bo mir besedi! Otroci, ki vidi v temi: če to ni peklenško delo —!«

In zgrabil ga je ter se napravil. Tedaj pa mu je šinilo po možganih kakor blisk:

»Joj, prešiček ubogi! Kako ne bi zapiral oči pred svetlobo in gledal, kadar je tema, ko se je rodil in preživel prve tedne svojega življenja v podzemeljski temnici!«

Tisti hip je otrok odprl oči, pogledal ga in se nasmešnil. Brabanta je streslo sočutje; deček je bil oteč. Razbojnik se je zaklel, da ne da za klati svojega prešička!

A to je bilo tudi vse. Brabant ni bil pravi človek za varuško; mudilo se mu je že nadeti oklep in opasati rapir. Zato je prešel v duhu vse neštete babnice, ki bi jim lahko očil malega v vzgojo. Odločil se je kmalu.

»Kaj če bi ga nesel k Mirti? Krepka žensčina je. In zame je imela vselej nekam mehko srce. Romen tega je povila pred mesecem dni, kakor pravi Strapafar, ki je zadnje čase njen najbližji prijatelj. Hajdimo k Mirti.«

Brabant je tedaj zvil prešička v vogal svojega plašča in ga je odnesel k Mirti, ki je živela v Odršenikovi ulici, to je sredi Lillije, kakor se je zvala bratovščina pariških rokavnačev in tolovajev.

Mirta je sedela sama na hišnem pragu in dojila hčerko, kateri je bilo po vsej verjetnosti usojeno, da postane vlačuga kakor njena mati. Bila je krepka žensčina z mogočnimi ledji, kuštravimi črnimi lasmi, ogljenimi očmi in ustnice kakor maline. Tip njeneega obraza je bil grški; in res je bila prišla v rani mladosti iz domovine Lajid in Phryn.

Mirta je dvignila svoje rožnato lice in se osuplo namuzala malemu, ki ji ga je molil Brabant:

»Glej vraga, kakšna pleča ima, kakšne meče in kakšne krepke roke. To ti je kakor čisto tolesko jeklo!«

»Pa ni moj sin,« je skromno dejal Brabant, in zdelo se je, kakor bi mu bilo na tihem žal...

»Res je bolj podoben kraljevskemu nego potepušskemu sinu. To ti bo rokavnač!«

»Slaven vitez Lillije. Že zdej je tak kakor ... d levič.«

»Kraljevski« je,« je dejala Mirta s čedalje večjim občudovanjem.

»In lačen, da veš,« je povzel Brabant...

Mirta pa je rekla s svojim hripavim glasom:

»Dobro. Daj ga sem. Ako hočeš, vzamem volčička. Malo več ali malo manj, vraga, to je pač vseeno. Lačen si, mali. Na, papkaj in pupkaj, kolikor se ti ljubi, angelček, levček moj, ti moj Royall!... Hodi k vragu Brabant, in spravi svoje srebrnjake!«

Brabant se ni dal prositi in je spustil tolarje nazaj v svoj pas od rjavega usnja. Mirta si je odpela jopico in dojenčka sta se ji obesila na mogočne grudi, božaje njih rožnato meso s svojimi drobnimi prstki, vsa polna tiste brezmejne blaženosti, ki jo opažamo pri malih, kadar se sajajo. Brabant je poljubil z očmi, skomignil in odšel godrnjaje:

»Jaz sem mu dajal sesati začinjene vina... Samo da mi ga babnica ne pomohkuži!...«

Gredoč je trdno sklenil ostaviti Pariz in stopiti v službo, kjerkoli najde miroljubno življenje. Drugo jutro je stopil v hlev, sedel na obrzdal svojega konja ter ga ogledoval dolgo in natanko, kakor stori vsak jahač, preden se odpravi na pot. Ko pa je bilo vse v redu in mu je bilo trebalo samo še zajahati konjička ter ga pognati neznanu kam, se je zdajci pogreznil v mračno sanjarije. Nazadnje je jel tako strahovito

* »kraljevski« se pravi po francosko »royale«.

rentačiti, da bi se bil kmalu sam ustrašil; odvedel je konja nazaj, razsedel in razbrzdal ga ter jo ubral peš naravnost v Odršenikovo ulico. Kakor vihra je planil k Mirti in zarjul, razbijaje s pestjo po mlzi:

»Da bi vrag pobasal vraga! Tako mi Boga. života moje matere in rogov mojega župnika! Saj ne morem odriniti! Ne morem pa ne morem! Kvečjemu čez štirinajst dni... Kje je moj mali Royall? ...«

Tistih štirinajst dni, o katerih je govoril Brabant je trajalo mnogo tednov, mnogo mesecev, in še delj — celih dvanajst let. Brabant je prenesel svoje delovanje s širokih cest na pariške ulice in postal kmalu najjačji stebel rokavnaštva. Nihče na Dvoru Čudežev mu ni bil kos v spretnosti in drznosti, nihče ni imel v svojih podjetjih tolike sreče kakor on. Z eno besedo, postal je strašen bandit.

Ko je bil Gaetan de Roncherolles pod vlado Henrija II. v nagrado za svoje tajne zasluge imenovan pariškim velikim profosom, mu je bila prva skrb, kako bi rešil Pariz tega roparja, ki je vodil vse straže za nos. Cela ekspedicija se je spustila za Brabantom; poveljstvo je prevzel sam gospod de Montander, načelnik policije. Toda pohod se je klavarno izjalovil!

(Dalje prih.)

14. IN 15. AVGUSTA PRAZNIK
SOKOLA I.

DANES IN JUTRI VSI NA TRG
TABORI!

— **Somišljenikom NSS!** — Glasilo NSS "Nova Pravda", ki izhaja sedaj tedensko, rabi znatne okrepitve. Zato smo se odločili, da posvetimo prihodnji teden, to je od 14. do 21. avgusta, kot nabiralni teden za naš list. Vsak somišljenik in prijatelj naš listu svojo dolžnost! Kdor se ni naročil "Nove Pravde" naj to stori takoj! Vsak tovariš pa naj dobi kakega novega naročnika, ali kak oglas in nabere kolikor toliko v gotovini za tiskovni sklad. Vsa naročila in uspehe javite takoj pisмено upravništvu "Nove Pravde" v Ljubljani, Oradische 7. — Bodite uverjeni, da bo "Nova Pravda" vršila svojo dolžnost; poskrbljeno je, da bodo z njo zadovoljni naši ljudje v mestih in na deželi. Zato zahtevamo "Novo Pravdo" samozvestno in odločno tudi v vseh javnih lokalitah! — V imenu stranke prosimo in pozivljamo vsakogar, da stori svojo dolžnost! — Bloki za nabiranje novih naročnikov se dobe v upravništvu.

— **Dramatični odsek izobraževalnega društva "Bratstvo"** se je na zadnjem seštranku popolnoma reorganiziral in prešel že na sestavo repertoara za nastopajočo sezono. Mlade moči, ki so se javile za sodelovanje obetajo mnogo — vendar pa bi bilo želeli, da bi se javilo še kaj interesov, ker bodo prišle bržkone na program znane narodne igre, ki zahtevajo številni ansambl. — Odsek namerava napraviti letos več izletov z nastopi, sploh se bo po možnosti poskušalo napraviti daljšo turnejo. . . . Ako se javi zadostno število članov, bo odsek otvoril dramatično šolo, kakor hitro dobi primerne lokale. — Mladina, odzovi se temu vabilu, ako je še kaj idealizma v tebi! Kaj je bolj idealnega, kakor vzgajati narod! In to je naš cilj!

— **Shod NSS v Hrastniku.** Danes, v nedeljo, 14. avgusta ob 4. uri popoldne se vrši v gostilni pri Logarju v Hrastniku javen shod nar. soc. stranke, na katerem govori nar. poslanec Brandner.

— **Shod NSS v Metliki.** Danes, 14. avgusta ob 8. uri zjutraj se vrši v Metliki na Miškarjevem vrtu javen shod nar. soc. stranke. Poročevalec: nar. poslanec Iv. Deržić.

— **Za sirote v Istri** so nabrali poduradniške finančne kontrole v Hodošu (Prekmurje) znesek K 1164 kot prostovoljno darilo za bedne istrane. — Znesek je bil poslan naravnost odboru "Istrske Vile" v Kastvu. — Odprite srca obupnim klicem tudi drugi rodoljubi, dajte odmeva temu plemenitemu činu finančnih poduradnikov, katerim najzdravnejša hvala!

— **Savez jugosl. ženskih društev.** Kakor smo že javili, se bo vršil kongres jugosl. ženskih društev v Ljubljani dne 1. 2. in 3. septembra. Dolžnost našega ženskega, kakor našega občinstva sploh je, da sprejme srbke in hrvatske delegatke z vso ljubeznivostjo in gostoljubnostjo, da se bodo naše sestre počutile kakor doma med svojci. Naše žensko se zelo zanima in pripravlja na one dni, kar je tako razveseljivo. Ko se je neke na kmetih govorilo o tem, oglasila se je priprato kmetica in rekla: Tu imate 20 K, da skromno pogostite one Srbinjo v mojem imenu. Kako lep vzgled pravega razumevanja in sestrskosti ljubitelj!

— **Strela je udarila** v petek zvečer v poslopje Ivana Ježka v Pirničah. Ogenj se je razširil na celo poslopje in posestnik ima veličansko škodo.

— **Tatvine.** Aretirali so Ivana Tauferja. Ukradel je 1400 dinarjev. — Na Lepem vrhu je bila ukradena Mariji Lavtarijevi telica in krava v vrednosti 12.000 kron. Neznani tatovi so ukradli Alojziju Robiču v Gozdu junca ko se je šel na travnik. Vreden je bil 4500 kron. O tatovih ni nikakega sledu.

Ljubljana.

— **Gospodarski Zvon** vabi se tem potom vse gg. odbornice in odbornike "Gospodarskega Zvona" k redni seji dne 17. avgusta t. l. ki bo ob 20. uri v pisarni Hotel Strukelj.

— **Odbor krajevnih organizacij NSS za št. Jakobski okraj** ima v torek 16. avgusta ob 8. uri zvečer v gostilni pri Primorcu, Karlova cesta št. 4 vašno sejo.

— **Govor o sv. pismu** vrši se v nedeljo zvečer ob 20. uri v evangelijski cerkvi na Gosposveti cesti.

— **Zopet tatvina.** V petek je bila v neki pisarni ukradena tam službojuči uradniški denarnica z okroglo vsoto 150 K. Tatvine je osumljena neka ženska, ki je bila že večkrat predkaznovana in ki se je tisti dan zelo vsiljivo perila do uradniške mize.

— **Prepir radi stanovanja.** Pred vzklicnim senatom se je vršila večeraj vzklicna obravnava proti L. Kušaku ki je bil pri okr. sodišču oproščen. L. Kušak je namreč med prepričanje glede stanovanja ozmerjal tožnika Švajgerja z raznimi razaljavilimi besedami. — Vzklicni senat je ugodil vzklicu proti oprostitvi sodbi in obsodil Kušaka radi žaljenja časti na 50 kron kazni ali 24 ur zapora.

— **Koncert.** Danes in vsak dan v hotelu "Bellevue" nad Ljubljano koncert salonske elite kapele. Začetek ob 20. do pol 24. ure. Ob nedeljah in praznikih ob 16. ure naprej. Vstop prost.

Maribor.

— **Zdravstveni teden v Mariboru.** Danes popoldne ob 2. uri se je vršilo v prostorih otroškega zavetišča v "Kolonijski" prosti posvetovanje specialista za otroške bolezni dr. M. Ambrožiča z materami. Številne matere so se zatele k svojim dojenčkom in malčki k imenovanemu zdravniku ter ga zaprosile nasveta in pomoči. Gospod dr. Ambrožič je preiskal veliko število otrok, razložil materam vzrok njihove bolezni in jim dajal nasvete glede negovanja in zdravljenja. Kakor pri njegovih predavanjih v petek, tako so tudi pri današnjem sestanku prednjačile in s tem pokazale mnogo več zanimanja za stvar ženske iz delavskih slojev, dočim je kasnejša konzultacija z materami "iz mesta" pokazala dokaj slabši obisk. — Ob 6. uri zvečer je imel g. docent dr. Ivan Matko v Narodnem domu pred številnim občinstvom predavanje o črevesnih vrhiv, ki povzročajo bolezni. V poljudnih besedah je govornik razpravljal o tem važnem vprašanju in opozarjal na mnoge opasnosti, ki ogrožajo človeško zdravje v tem pogledu. Obenem je dajal tudi praktične nasvete, kako se je mogoče ubraniti teh škodljivcev človeškega telesa. — Ob 9. uri zvečer je v Narodnem domu kot zadnji govornik sedanjega zdravstvenega tedna predaval g. ravnatelj kemičnega preiskovalnega zavoda Hinko Mohorič o ljudski prehrani. G. predavatelj je dal novosti svojega predavanja primerno zanimivo obliko, ki je navzoče občinstvo vezala do konca. S tem so predavanja zdravstvenega tedna zaključena.

— **Vsled velikega pomanjkanja vode** v mestnem vodovodu opozarja magistrat pre-

bivalstvo, da resno šteti z vodo, ker preči drugače mestu velika nevarnost. Prebivalstvo se opozarja, da nikakor ne škropi več vrtov z vodo iz mestnih vodovodov, ker se s tem potroši prevelika množina sedaj tako dragocene pitne vode. V nasprotnem slučaju bo mestni magistrat primoran nastopiti s vso strogostjo.

— **Lasno trgovino** sta otvorila v Mariboru trgovca Mastek in Karničnik, oba na Glavnem trgu. Ob tej priložnosti sta darovala za "Jugosl. matico" vsak po 400 kron.

— **Tečaj za slovensko stenografijo** se prične prihodnje sredo in sicer za začetnike ob 19. uri, za ostale pa ob 18. uri v Vetrinski ulici 2, II. nadst.

— **V Mariboru je bil aretiran "frankovec"** Djuro Fratrič, ki je došel iz Nemške Avstrije z ponarejenim potnim listom preko meje. Bil je v N. Avstriji vodja in agitator frankovcev in je posredoval zvezo med Zagrebom in v inozemstvu nahajajočim se Gagliardiem. Odvedli so ga v tukajšnje zapore. Pričakuje se, da bo ministrstvo, ki je obveščeno o njegovi aretaciji, odredilo njegov prevoz v zagrebške ali beografske zapore.

— **Iskre iz lokomotive** vlaka, ki je odhajal v sredo ob 3. uri popoldne proti Koroški, so zažgale travo v bližini vadiutke čez Frankopansko ulico. Požar se je vsled silne suše naglo razširil ter je že resno ogrožal bližnja poslopja. Požarni brambci, ki je takoj prihitela na lice mesta, se je po polurnem naporu posrečilo pogasiti ogenj!

— **Prvi baritonist franklirske opere** Adolf Permann priredi v četrtek, dne 18. t. m. ob 8. uri zvečer v Götzovi dvorani koncert.

Celje.

— **Svabčarenje.** Iz Celja smo prejeli od našega zaupnika dopis: V Jugoslaviji šteje 187 z dne 10. avgusta t. l. ste objavili pod naslovom "Svabčarenje" notico, ki je za naše vrle primorske stražnike skrajno žaljiva in krivična. Da so Celjski stražniki večidel sami lahonli, kakor pravi dopisnik, ni resnica, temveč so oni v narodnem oziru lahko vzor marsikomu, ki si nadevuje krinko narodnjakstva. Da pa ima eden ali drugi ženo, ki je rodom italijanka pa tudi ni nič večji greh, kakor greh tistih, ki imajo žene nemškega rodu. Zavračamo pa na vsak način pavšalno sumničenje lahonstva vseh ali večine stražnikov. Notica je izšla bržkone iz neodgovornih krogov in jo najostreje obsajamo. (Priobčujemo popravek s pripombo, da je notica "Svabčarenje" pomotoma zašla v list. Poznamo celjske stražnike kot vrle narodnjake in je vsak očitek lahonstva brez podlage. Uredništvo.)

— **Posle stopovanjske komisije v Celju** je v četrtek prevzelo okrajno glavarstvo. Posle vodi za celj. pol. okr. okr. glavar gosp. Pinkava.

— **Osebnost.** Ministerjalnim tajnikom v ministrstvu za notranje zadeve v Beogradu je imenovan g. dr. Fran Hrašovec iz Celja.

— **Tatvina.** Kleparju Korberju v Kocenovi ulici je nekdo ponoči ukradel 7 metrov dolgo lestvo.

— **Celjsko parno kopališče.** Čujemo, da nameravajo sedanjim lastnikom celjsko parno in kadno kopališče opustiti in napraviti tam žago. Res je, da poleti parnega kopališča v Celju ni tako nujno potreba, ker nam kopeli nadomešča naša krasna Savinja. A v jeseni in pozimi je stvar druga. V Celju je zelo malo tako srečnih ljudi, da imajo v svojih stanovanjih kopalne sobe. Opustitev tega kopališča bi bila v higijeničnem oziru na škodo posebno uradništvu in delavstvu, zato naj naš občinski svet te važne zadeve ne pusti iz vidika.

— **Sejo izvrševalnega odbora jugosl. soc. dem. stranke** bodo imeli 14. in 15. avg. v Celju. Nameravali so imeti ta dva dni svoj strankin zbor, na katerem bi proglasili ujediničenje socialističnih strank v Jugoslaviji, katerega po so preložit.

— **Posebni vlak** ob priliki zleta celjske sok. župe v Soštanju vozi danes v nedeljo iz Celja ob eni črti na 1. uro popoldne.

— **Nogomet v Celju.** Danes v nedeljo 14. t. m. ob pol 6. uri na glasilji nogometna tekma med "S. K. Korolan" Maribor in "S. K. Celje II.". — Istotako se vrši danes v nedeljo 14. t. m. in tudi v ponedeljek 15. t. m. ob 5. uri na igrališču pri "Skalni kleti" nogometna tekma med "Korolan" klubom iz Ptulja in celjskimi "Atletiki".

— **Razne aretacije.** Celjska policija je aretirala mnoge delce vseh raznih neprilic. Tako: Franca Kušarja iz Gaberja zaradi hujškanja med delavstvom; zaradi tatvine Bohušarja Hergesela iz Prage, ki je ukradel čevljarju Andreju Skale iz Gaberja večjo množino usnja ter 2000 kron denarja; zaradi protidržavnega hujškanja 37 letnega; zaradi potepušstva Karolina Volšek in Josipa Kroga; radi tajne prostitucije Marijo Kver iz Gaberja. — Izgnani pa ste za vedno iz celjskega pol. okr. radi potepušstva 17 letna Marija Rotweln iz Haldina ter Marija Javornik iz Misljina.

Sport in turiztika.

— **Waterpolo.** Opozorjamo se enkrat vse občinstvo, da se vrši 17. t. m. ob 6. uri zvečer v Koleziji waterpolo in sicer igrata klub iz Sušaka in Sombora. Ker je bila ta igra odigrana zadnjič šele prvič v Ljubljani vlada povsod veliko zanimanje.

— **Planjanje.** Danes popoldne ob 10. se vrši ob čolnarni ljubljanskega S. K. na Ljubljani tekma v skoku, planjanju in waterpolo-igr. K tekmi je prilavljeno mnogo tekmovalcev in tekmovalk.

— **Kolesarska tekma "Itrije" za klubovo prvenstvo.** Za nedeljsko kolesarsko tekmo Ljubljana-Bled (52 km) se je prijavilo 19 dirkačev. Razen dveh so prišli na start vsi. Kakor vse letošnje, je pokazala tudi nedeljska dirka na ne ravno lahki progi med Ljubljano in Bledom lepo kvaliteto slovenskih kolesarskih dirkačev. Od 17. dirkačev so prispeli na cilj vsi razen enega, ki je odstopil v Medvohah vsled defekta. S starta so odšli v dveh skupinah. Najprej ob 8.30 juniorji in seniorji, pet minut za njimi v glavni skupini dirkači z lahkim in težkim kolesi. Na cilj je prispel prvi znani kolesarski prav Josip Solar, ki je zmagal v večini letošnjih dirk na Slovenskem. Vožl je 1 uro, 42 minut in 50 sekund. Pridobil si je s tem častni naslov prvaka svojega kluba. En sekund za njim je prispel kot drugi A. Goltes in kot tretji sedem minut kasneje Fr. Ogrin, ki pa je imel spetoma dva defekta. V težki skupini je bil prvi Oskar Kurner, ki je vožl 1 uro, 43 minut in 28 sekund, torej komaj 46 sekund več kakor zmagalet v lahki skupini. Drugi je bil Pogačnik. Pri juniorjih je bil prvi J. Dolničar, drugi L. Goltes. Od seniorjev je prispel prvi Ivan

Goltes. — V naslednjem podajemo podrobne rezultate: **Lahka skupina:** 1. Solar Josip v 1 uro, 42 minut, 49 in tri petine sekunde. 2. Goltes Adolf v 1: 42: 51, 3. Ogrin Franc v 1: 50: 30, 4. Skrajnar Anton v 1: 50: 34, 5. Bar Vinko v 1: 51: 27. — **Teška skupina:** 1. Kurner Oskar v 1: 43: 28, 2. Pogačnik Ljubo v 1: 49: 20. — **Juniorji:** 1. Dolničar Franc v 1: 57: 05, 2. Goltes Ladislav v 2: 08: 40, 3. Strnik Vinko v 2: 08: 42, 4. Vinšek Vinko v 2: 11: 20. — **Seniorji:** 1. Goltes Ivan v 2: 14: 10, 2. Kramar Jakob v 2: 25. — Po končanem skupnem obedu, ki je bil v hotelu Petran, so priredili dirkači medsebojno prijateljsko tekmo v teku okrog jezera. Proga meri 6,5 km. Udeležilo se je teka 7 tekmovalcev, sami takl, ki so predhrkali poprej na kolesu okrog Ljubljane-Bled. Ako se to vpoštevata, so doseženi rezultati prav zadovoljivi. Razbil so: 1. Kurner Oskar 32 min. 24 sek. 2. Skrajnar Anton 32 min. 19 sek. 3. Solar Josip 35 min. 30 sek. 4. Goltes Adolf 35 min. 30 in dve petini sek. Trije udeleženci so izstopili pred ciljem. Na cilju samemu se je zbralo mnogo letoviščarjev, med njimi general Maister. Vsi navzoči so simpatično pozdravljali vztrajne sportnike. — Res leno uspeši sportni dan je zaključila članska tekma v plavanju na 100 m. Vršila se je v novo in okusno urejenem kopališču hotela Petran. Tekma je dala te rezultate: 1. Bar Julij, 2. Pogačnik Ljubo, 3. Ogrin Franc. — Vseh tekmovalcev je bilo šest, tudi sami udeleženci kolesarske dirke. Večina tekmovalcev se je vrnila tudi nazaj v Ljubljano s kolesi, ostali z večernimi vlaki. Vse tekme je vodil v splošno zadovoljstvo g. Gorjanc, predsednik kolesarske "Itrije".

VSI NA JAVNE TELOVADBE SOKOLA I.

KDOR JE ZAVEDEN SOKOL, DANES IN JUTRI NA TABOR K SOKOLU I. PRISKOČIMO SOKOLU I NA POMOC! KAM DANES IN JUTRI? — NA TABOR K SOKOLU I!

Sokolstvo.

— **Telovadba Sokola I.** bo pokazala mnogo novih točk, ki jih do sedaj naše občinstvo ni videlo: 1. vaje z loparji so ameriška posebnost. Znan vodja češkega Sokolstva Cermak v Chicagu se je mnogo pečal s študijem ženskih telovadnih gibov v zvezi z godbo in ritmiko. Izdel je n. t. m. obširno delo. Malo sliko Cermakovih vaj poda skupina telovad v nedeljo. 2. Ženski oddelek z velikimi železnimi lokl je za nas novost. 3. Kamniške sokolice izvajajo ples. 4. Litilski naraščaj lene vaje na godbo "Mladi voljaki". 5. Posebna novost pa bo za naše telovadske kroge njihne proste vaje v zvezi s tekmo, ki spominjajo na švedski način izvajanja Telovadci so 20 minut neprestano v gibanju. Vaje navedel hr. Svetlič. 6. Najbolj nenikotna točka pa bo nastop voljastva 40. pehot. polka s puškami. Strumom in disciplino odseva iz borilnih prostih vaj. Nastop pa je obenem pomemben zato, ker vidimo v današnjem vojaštvu sami sebe, organizirano in materialno obrambno nacionalno moč.

Književnost in umetnost.

— **Književno-umetniški natečaj.** Umetniški oddelek ministrstva za prosveto razpisuje na podlagi odločbe gospoda ministra za prosveto z dne 19. julija t. l. (I. br. 1660, natečaj za najboljšo dramo, opovo, povest, pesem in kiparski projekt javnega spomenika. Pogoj te natečaja so: 1. Drama je lahko tragedija ali komedija iz življenja našega naroda kateregakoli kraja in okoliščin iz sedanjosti ali minulosti, v prozi ali verzih, neomejena glede števila dejanj, mora do mora izpolniti vse večer. Nagrada je 2000 dinarjev. 2. Opera mora biti zaleta iz življenja našega naroda v kateremkoli kraju, iz minulosti ali sedanjosti, neomejena glede števila dejanj, samo do mora izpolniti vse večer. Glasba v operi mora izražati duha naše nacionalne umetnosti. Opera in besedilo vložiti za nagrado kot enotno delo skladatelja. Rokopis opere mora biti napisan s tinto; predložiti je orkestralno partituro in klavirski izvadek z besedilom. Nagrada 10.000 dinarjev. 3. Povest mora biti zaleta iz življenja našega naroda v kateremkoli kraju in okoliščin, iz sedanjosti ali minulosti. Nagrada 2000 dinarjev. 4. Lirska pesnitev. Nagrada 1000 dinarjev. 5. Kiparski projekt. Tema: Spomenik "Neznaniemu junaku". Spomenik je mislen za prost in odprt prostor. Maksimalna višina s podstavkom vred 8 metrov. Model v mavcu, ki se predloži na natečaj, mora biti izdelan v razmerju 1: 10 s podstavkom vred. Nagrada 10.000 dinarjev. Natečaj se sme udeležiti samo spisi in skulpture, ki se niso objavile ali izvajale. Rok za vlaganje rokopisov, skladb in modelov je do dne 1. septembra 1922. Rokopisi, skladbe in modeli se izročajo do tega roka umetniškemu oddelku ministrstva za prosveto. Konkurenti lahko predložijo svoja dela s popolnim imenom ali s psevdonimom. Razsodišča za posamezne vrste del določi zakonodajni gospod minister za prosveto. — **Iz pisarne umetniškega oddelka ministrstva za prosveto kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.**

— **Ilustrovani poljudni znanstveni mesečnik "Vrh Razglednika."** Poljudno znanstvenega lista dosedaj še nismo imeli. Bilj so pač sestavki znanstvene vsebine raztreseni po najrazličnejših prikladih in nepriladih listih, ki že s to svoto raztresenostjo niso vzbujali zanimanja, kamoli, da bi zadeli svoj cilj. Velika verzel je žalila v tem oziru iz našega kulturnega delovanja. To verzel za masiti in začeti s smotnim delom, je naloga novega lista. Naloga, ki si jo je zadal lastnik in urednik lista, je silno težavna in potrebuje v izvršitev celega moča, globoko naobrazenega, vsestranskega delavnega, moža vstrajnega in železnih živcev. Prva številka že kaže jasno začrtano pot in dasi ni brezhibna, vendar lahko upamo, da dobimo iz tega prvega semena krenko in veselo rastoče rastline, ki bodo v čast in ponos vsemu narodu, v veselje izobražencu in po izobrazbi končnemu, pa naj je kateregakoli stanu. Hlbe prve številke nas prav čisto nič ne motijo in ne plašijo, prepričani smo, da je novi list stopil na pravo pot in vemo, da je oznanjevalec nove dobe, dobe, ki ugleda in si iztrebi pot, da prinese luč in svetlobo v nalodjalenejšo kočjo. Vsakemu svoj deleži! Glavna stvar je, da si list pridobi v prvi vrsti kolikor mogoče sposobnih in preizkušenih sodelavnikov. In kakor čujemo, so obilnili svoje sodelovanje naši naj-

boljši pisatelji iz vseh panog znanstva. Sami smo čitali njih priznanje uredniku in njih obljube, da hočejo vedno sodelovati. Tako je pravil. Če ostanejo zvesti svoji obljubi, in mi nikakor ne dvomimo o tem, je obstoj "Vrh Razglednika" zagotovljen, naročnikov se bo oglasilo gotovo dovolj. Slike v prvi številki so lepe, a bodo v vsaki prihodnji številki še boljše. Iz vsebine naj omenimo samo sestavke "O plugu", "Učimo se opazovati", "V zvezdih" in "Obstanele organizmova". Dobri so. Naslov "Vrh Razglednika" je pa nekam neroden. Zakaj bi se ne reklo samo "Razglednik"? Tudi si ne želimo, da bi list prinašal kar po šest in pol strani vezane besede, te stvari se dajo uporabiti v boljše svrhe! Toda to so malenkosti. Ker smo prepričani, da so naša izvajanja o novem listu povsem pravilna in poštena, se tolik bolj čudimo, da nekateri naši dnevniki ta novi pojav prezirajo ter ga niti ne omenijo, da ga drugi celo neljubno odklanjajo. Zato nas pa toliko bolj veseli, da sta "Stenski Narod" in "Učiteljski tovariš" spoznala veliki pomen te nove revije in da sta prinesla oba toplo pisane besede o njej. List se narača pri uredništvu v Prevaljah, najbolje pa, da pišete in se naročite nani kar pri uredni, t. l. "Oglašna spedičila Ivo Sušnik v Mariboru, Slovenska ulica št. 15." Na leto velja 300 kron, posamezna številka 25 kron. Upamo, da niso bile te besede glas vpljočega v puščavi in da stori vsak svojo dolžnost, vsak, ki ima srce za naš napredek. I. K.

— **"Pops lastnikov čekovnih računov"** je izdal "Poštanski čekovni zavod" v Zagrebu.

— **K članku "Iz orožništva"** v števil. 178 od 30. julija 1921.

Pisatelj omenjenega članka je še pozabil javnosti priobčiti, da se godilo napram orožništvu pod krinko discipline največja nasilstva. Dandanes namreč orožnik ne more svojega poklica pred popolno invaliditeto spremeniti: on je primoran služiti na veke pri žandarmeriji ali pa izstopiti, kadar mu komanda celokupne žandarmerije to milostno dovolji — pa brez vsake pokolnine ali odpravnice.

Na ta način služijo danes nebroj orožnikov, oropani veselja k poklicu: da njih služba ni v prid državi, tem manj pa se posameznemu državljanu, so pokazali jasno prigradili kakor na primer: da je orožnik namenoma se pregrešil, samo da je dosegel odpušč iz žandarmerije. Kaj naj državljani pričakuje od orožnika, ako le slednji vse veselje do poklica zubihi — morda zaščito pred hudodelci?

Zanimiv je samo odgovor na vprašanje: "Zakaj izginja orožnik veselje do častne službe?" Na to hočem kratko in objektivno odgovoriti: 1. Nezadostna plača. Prejemki bi morali rasti po službenih letih in činlu, tako bi moral z gotovostjo upal na boljšo bodočnost. 2. Ohleka in perilo se ne daje redno in tudi ne primerno. Orožniki imajo izjemno blizu — samo zimsko odelo: so torej primorani od pičle plače si letno perilo nabavljati. Obuvalo je pomanjkljivo, ker ni po meri napravljeno. Takojšnja nepeljava prejšnjega masasistema bi bila v državnem interesu in bi tudi posameznega zadovoljila. Vsak bi stedi za sebe. 3. V orožništvo naj bi se vželo samo bolj izobražene neomadeževane mladeniče. 4. Povišanje v višji čin se naj bi vršilo samo po predpisanim strogem izpitu, in 5. Orožniške voljašnice naj se uredijo tako, da bi mladi orožnik res to smatral za svoj novi dom. On mora nalti v tej ne samo dolžnost, ampak tudi veselje. Potrebno je, da se v prvi vrsti dajo potrebne postele in posteljnina na razpolago. Potem je treba uvesti pavsal, da se iz tega zamorejo kriti stroški za nabavo sveže slame za postelje itd. ne pa, da mrogi v orož. voljašnicah polno stenice in drugih grdih živili, ker je vse čez mero unoražljeno. Tega naši gospodje ne vidijo.

Kar se tiče zadnjega tozadevnega odstavka v članku Jugoslavije št. 178, le po mojem prepričanju nadstavljeni orožnikov narodno-socialističnega prepričanja in jih povabim, da naj se tega priznanja pred ostan. limit sotovaršili ne sramujejo, ker bodo tudi oni, ki do danes še niso sprevideli, kam povemo, došli za nami. Živeli!

Orožnik.

Pokrajina.

— **Iz Ptulja** nam pišejo: Gospod kraljevi namestnik si v Ptulju slike in položaja kakor je pri ljudstvu, ni zadobil iz enostavnega vzroka, ker ni prišel v dotiko z ljudstvom. Gospod vodja okr. glavarstva Dr. Pirkmalter je o prihodu g. namestnika ohvestil samo urade in sebi privržena društva in korporacije. Vsa druga društva, ki niso njemu brezpozolno vdana in vsi tisti, ki ne trobijo z njim v isti Jdsarski rog niso bili obveščeni in tudi ne povabljeni. kakor le to običajno, na obed. Tako se ni ohvestilo vzeze jugoslovanskih železničarjev, dramatičnega društva, pevskega društva "Zarja" itd. od političnih strank pa NSS in JSD, kateri dve stranki imata v ptuljskem mestnem zastopu tri četrtine odbornikov. — Torej tri četrtine prebivalstva ni smelo, potem svojih izvoljenih zastopnikov, priti v dotiko s kraljevim namestnikom iz enostavnega razloga, ker ni gosp. vodja Dr. Pirkmalter tega hotel, ker je dobro vedel, da bi ti marsikaj povedali gospodu ministru, kar ne sme on zvedeti. — Pač pa jih je bilo povabljenih od 7 Jdsarskih odbornikov 5, in še vsi drugi, kolikšak uglednejši njihovi prišasti. — Tako, kolikšak uglednejši njihovi prišasti. — Tako, kakor s kitajskim zidom! — Pri sorojem deputacij je bila tudi nekam čudna slika. Vsa društva, ki nimajo prav nobenega pomena, so bila pred političnimi strankami sprejeta. Tako, da so prišle iste po dolgem prerivanju na vrsto tik pred obedom in ker ni imel gosp. minister dosti časa, so se morale omejit le na pozdrav in kratek nagovor. — Ves arrangement je vzel v roke nek mlad Jdsarski advokat, ki se je zraven vstulil. Kaj ima on o načinu sprejema deputacij za razpolagati, nam ni znano, na čegavo povelje tudi ne, vse je na videl gospod vodja in ni prav čisto nič reagiral, da se je vmešaval v njegovo poslovanje. Cela stvar je izgledala tako, kakor da bi si bila veka vse skupaj JDS v zakup. — Proti takemu postopanju od strani javnih funkcionarjev, ki zataji tri četrtine prebivalstva in jih kratekoma potifne vstran, moramo najodločnejše protestirati.

— **Dolenja Lendava.** Demokratiški listi so z neko slastjo poročali, da se nameravala velika narodna slavnost na vrši. To se seveda grda laž, ki ima očiten namen omejit število udeležencev. Vse priprave za sprejem gostov so v polnem teku in proslava osvojenega izpod madžarske jarma se vrši tako slovesno, kakor je bilo že objav-

ljeno. — Pribiti moramo, da so pri tukajšnjih, res narodno čutečih ljudeh demokratiške laži in intrige vzbudile splošno ogorčenje. Ta klika, ki ima tako rada narodnost na jeziku, se je postavila na stran madžarov. Že prav tako, s tem svojim nastopom so se slekli pred vso javnostjo do koga.

KAKO NAJBOLJE KORISTIMO SOKOLSKO STVAR? — S TEM, DA SE UDELEŽIMO TELOVADBE SOKOLA I!

Proda se:

DOBRO OHRANJEN PIANINO
Ogleda se na Starem trgu 26-II. Verčič.
1689

DOBRA KOČILA, 7 LET STARA
z vso popolnoma novo vprezo in popolnoma nov voz na štirih peresih, ena krava s teletom, ena 5 m. breja krava, en velik pes čuvaj ter okoli 50 meterskih stotov sena ter še stojiča otava. Polzve se od 12. do 2 ure na naslovu, ki ga pove uprava "Jugoslavije".
1929

KOZA, DOBRA MLEKARICA
2 leti stara, bela, brez rogov. Ljubljana, Kolizej, vrata 110. Dekleva.
1687

HIŠA Z GOSTILNO

hlevom in vrtom, 44 mernikov posejanih, v večji vasi pri Kranju se iz proste roke ceno proda. Ravno tam se proda tudi 1 voz za poljsko delo. Več se poizve pri L. Rebolju v Kranju, proti priložiti 1-dinarske znamke.
1686

MALA KMETIJA

s hišo in gospodarskim poslopjem ležeča ob dobri občinski cesti v Novivasi pri Konjicah se takoj proda. Polek tega se tudi proda 1 breja telica, 2 svinji, kokoši in krma za 2 kravi. — Posvesto leži četrt ure gd želez. postaje Dražavas. Cena je 50.000 K. Več se izve pri g. obč. tajniku obč. trg. Konjice.
1676

VEČ HIŠNE OPRAVE IN MIZARSKI SKOBELENIK.

Polzve se L. Jamnik, mizar, Skofja loka.
1657

ŠTEDILNIK, ZIDAN

vprašati Šlomškova ulica 11.
1641

SOLSKA TABLICE

in kamenčke (grifline), solske zvezke ter druge solske potrebščine na deželo in drobno nalceje pri L. Pevalak, Ljubljana, Židovska ulica.
1578

Kupi se:

PISARNISKO UPRAVO

lepo, dobro ohranjeno pisarniško opremo. Ponudbe na anonimo družbo Aloma Comp. n. v. Ljubljana, Kongres trg 3.
1633

PISALNA MIZA AMER. SISTEMA
kakor tudi navadna pis. miza. Ponudbe pod "Miza", na upr.

Manica:

R slavnosti Sokola I v Ljubljani.

14. in 15. avg. 1921.)

Na današnji dan in jutri, kdor si dobre volje, idi tja, kjer pridno plete gnezdo se sokollet!

Kogar za sokolske cilje ni moč navdušiti, verjen sin ta rodna zemlje pač ne more biti.

Dvigni Sokol svoja krila! V boj za sveto pravdo! Rasti krepko tvoja sila! Zdravo, bratje zdravo!

Otvoritev letnega telovadišča Sokola I.

Praznik Sokolstva! — Manifestacija sokolske misli!

SPORED:

Nedelja 14. avgusta dopoldne:

- Od 8. do pol 11. ure skušnje novih telovadnih točk za popoldanski nastop vojaštvo, člani(-ce), naraščaji.
- Ob pol 11. uri razvijte naraščaje prapora. — Nagovori.

Popoldne:

- Prilaganje zunanjih gostov.
- Ob pol 17. uri javna telovadba:
 - Skupne proste vaje; izvajajo člani, članice, moški in ženski naraščaji, moška ženska deca.
 - Vaje z obroči; ženski naraščaji.
 - Igre; moška in ženska deca.
 - Proste vaje, vaje s kili, rajalne vaje z loparji; oddelki članic.
 - Proste in dihalne vaje in teki; člani.
 - Orodna telovadba vseh naraščajev oddelkov.
 - Orodna telovadba članov in članic.
 - Proste in borilne vaje s puškami; vojak 40. pešpolka.
 - Jugoslavija; člani in članice.

Ponedeljek 15. avgusta dopoldne

- Skušnje gostov od pol 9. do pol 11. ure.
- Zbiranje članov(-ic) in naraščajev, skupine v nar. nošah, ljubljanskim in zunanjim gostom in sokolske konjenice za obhod.
- Ob 10 in tri četrti pozdrav gostov in slavnostna otvoritev telovadišča.
- Ob 11 in en četrti odhod spreveda na trga Tabora.

Popoldne:

4. uri telovadba gostov, vojaštva in Sokola I.
- Jugoslavija, izvajajo člani in članice Sokola I.
- Članice in člani Ljubljanskega Sokola:
 - proste vaje br. dr. V. Murnik, b) »Po jezeru«, c) »Naprej«, d) »Marzele-sa«. Vodi savezni načelnik br. dr. Murnik.
 - a) »Mladi vojak!«, izvajajo moška deca Sokola Litija.
 - Telovadni plesi »Kresnice«, izvajajo članice Sokola Kamnik.
 - Zupne proste vaje za 1. 1921; izvajajo Sokol I. in župni gostje.
 - Vaje z obroči; ženski naraščaji.
 - Orodna telovadba gostov in Sokola I.
 - Vaje z lok; članice.
 - Proste in dihalne vaje — teki; izvajajo vojak 40. pehot. polka.

Zvečer:

Poslovilni večer s koncertom in ljudsko zabavo na trgu Taboru. — Na okusno okrašenem prostoru svečana razsvetljava.

Dopoldne skušnje in popoldansko javno telovadbo spremljata a) vojaška godba pod vodstvom kapelnika g. dr. Cerina, b) godba »Jug. želez. zveze«. Poleg teh sodeluje zvečer »Orkester Sokola I.«

Cene vstopnic:

H koncertu v soboto zvečer za odrasle vstop prost. K dopoldanskim skušnjam: sedež na glavni tribuni 3 dinarje, sedež na stranski tribuni ali ob telovadišču 2 dinarja, stojišča za osebo 1 din., stojišča za otroke do 10 let in vojske do podnarednika pol dinarja.

K popoldanski prireditvi: Sedež v loži na glavni tribuni 15 din., sedež na glavni tribuni 10 din., sedež na stranski tribuni 7 din., sedež ob telovadišču 5 din.; stojišča za osebo 2 in pol din., stojišča za otroke do 10 let in vojske do podnarednika 1 dinar.

Predprodaja vstopnic v Dolenčevi ulici in Prešernovi ulici.

Dohodi:

Na vse sedeže ob južnem in jugozapadnem robu telovadišča skozi jugozapadni vhod, t. j. iz Vidovanske ceste. — Na vse sedeže ob severnem in severozapadnem telovadišču skozi severozapadna vrata, to je iz Metelkove ulice. — Edino za vzhodno stransko tribuno ob vzhodnem robu telovadišča služijo glavna vzhodna vrata iz Škofje ulice. —

Vhod na stojišče vodi skozi vzhodna glavna vrata iz Škofje ulice. — Prehajanje preko telovadišča je zabranjeno. Delu in pripravam naj odgovarja tudi obisk!

V Ljubljani, dne 8. avgusta 1921.

Odbor Sokola I.

Za spreved veljajo naslednja navodila:

Oddelki se zbirajo ob 10 in pol in sicer:

1. Sokolska konfija v parku med vojašnico in sev. ograjo ob telovadišču, desno krilo blizu sev. zap. vrat.
2. Člani Ljubljanske župe na tekališču (sev. podolžna stran), desno krilo na sev. zap. kurvi.
3. Člani župe Ljubljana I. (razun Sokola I.) na telovadišču ob južni ograji, desno krilo ob jugovzh. vodnjaku.
4. Oddelki iz ostalih žup: na tekališču pred glavno tribuno, s celom k telovadišču.
5. Člani in članice Sokola I. na tekališču (južna podolžna stran), desno krilo v jugovzh. kurvi, s celom k telovadišču. — Na telovadiščni ploskvi 5 korakov pred tem moška deca Sokola I. — Analogno stoji 5 korakov pred članicami ženski naraščaji in 5 korakov pred tem ženska deca.
6. Podobno se postavijo članice in naraščaji iz ostalih žup (razun župe Ljubljana I.) pred člane svoje župe.
7. Članice in naraščaji iz župe Ljubljana I. se postavijo pred vzhodno stransko tribuno (članice na tekališču, naraščaji spredaj).
8. Skupina v narodnih nošah se postavi na vzh. tretjini telovadišča.
9. Zastopniki društev in žup se zbirajo za otvoritev sredi telovadišča.

Spreved krene po otvoritvi ob 11 in en četrti z mesta in sicer v naslednjem sprevedu: Konfija — vojaška godba — prapor — četa sok. predstavitev — člani v kroju a) zunanje župe, b) ljubljanske župe, c) oddelki iz župe Ljubljana I., d) člani Sokola I. — Članice v istem redu kot člani — skupina v narodnih nošah — godba Zveze jugoslov. želez. — Naraščajev prapor Sokola I. — Moški naraščaji — ženski naraščaji — moška deca — ženska deca — naraščajevi vaditelji.

Smer: Vidovanska — Komenskega — Sodna — Dunajska — Selenburgova — Kongresni trg — Wolfova — Stritarjeva — Poljane — Škofja — Tabor.

Pozdravljeni Sokoli!

Slavimo lep krajevni uspeh zmagujoče sokolske misli. Prijetno zadoščenje napolnjuje našo notranost. Trdo zaslužen ponos in pogumna samozavest navdajata danes naše sokolske vrste. Krepko udarjajo naši koraki, naglo naprej — k novim ciljem, novim uspehom.

Svet nam je spomin na ustanovitelje Sokolstva, tragična je misel na Belo goru in Kosovo. Dva naroda jecita v mučeništvu, v telesnem in duševnem suženstvu na stoletja. Orozi jima popolen propad. Žrtve in delo, ki so danes posebej ilene v Sokolstvu, so ju osvobodile in dvignile.

In mi! Zmagovito smo preživeli viharne leta in težke napade besnih nasprotnikov. Otravna ostrina je bila namenjena na korenino narodnega debela, ki se danes ponosno in s pomlajeno rastjo dviga v solčno jasno. Ljubezen do domovine, v kateri se razvijajo vse ostale človeške vrline do popolnosti in v kateri je prostora za duševno svobodo in gmotno zadovoljnost za vse sloje, je rodilo Sokolstvo. Sokolstvo to ljubezen goji kot najsvetejšo duševno zapuščino velikih sokolskih ustanoviteljev. Naša čvrsta volja in naše resno delo sta posvečena najvišjim ciljem: telesni in duševni povzdigi naroda.

Nasilna premoč zadržuje in pravno kvari, ampak doseganje izkušnje kažejo, da je sokolsko delo zgrajeno na skalnem temelju večnih Tyrševih resnic, ki so resnice in neizprosnimi zakoni narave, razvoja in napredka v ljudstvu. Kar raste na plodni oranici domovinske ljubezni in na svetosti vse človeštvo obsega, joče ideje »lepega in dobrega«, to je nerazrušljivo. Ima sicer svojo kolebavo, toda stalno pot razvoja in spopolnjevanja in tega he bo nikdo uničil.

Zaklad moralnega zdravlja uničuje v narodu okuženje od ljudi, ki stojijo v službah idej izven naroda. Velike so bile žrtve naših idejnih prednikov od dobe kamor polaga Prešeren svoj »Krst pri Savici«. Krvave srage duševnega mučeništva in gmotnih izgub se držijo listov naše preteklosti. Vsemogočna je bila zveza med rimsko-nemškim cesarizmom in papizmom. Zmucen in izčrpan je omagal pod križem trpljenja naš kmet. Nevidna, ampak trdna zveza med priseljenski tuji grofi, avstrijskimi vojniki in domačimi uslužbenci rimske cerkve nam je uničila pomlad prvega duševnega in kulturnega življenja, sežigajoč prve slovenske knjige, pleneč domove pristateljev slovenstva, izganjajoč za lastne zemlje predstavitelje duševne svobode in kulturnega napredka.

Nad 1300 let smo naseljeni na sedanjih zemljah, toda samo malo let svobodni gospodari na domačih tleh. Tuji politični vplivi od severa in protikulturne smeri od jugozapada so pokvarile v dno

duše one, ki so imeli dolga stoletja ves vpliv na ljudstvo. Hude so bile pregrehe nad svobodo, socialnostjo in pravnostjo našega ljudstva. — Šele pred 60 leti je moglo poseči v zgodovino razvoja našega ljudstva posvetno razumništvo in s tem tudi Sokolstvo. — Ločeno korakata nato obe smeri druga poleg druge — ena iskreno za narod in ljudstvo, druga za narod samo navidezno in s krinko na glavi, v resnici stoji jahajoč z eno nogo na Dunaju, z drugo v Rimu. In danes! Neprebujenost, nejasnost v mišljenju, historična okuženost narodne morale, podleganje tujim vplivom — ogrožajo opasno naš naravni razvoj. Kolebava je pot napredovanja in v narodu se hoče ponavljati mučeniško preteklost. Tajne so prevratne sile. Svetost križa in nasilnost moralnega orožja si podajata zavezniški roki. Opirata se demagoško na socialna gesla različnih socijalističnih smeri, ki ekstremno odkujejo. Te sile korakajo ločeno, srečavajo pa se složno in so si edine v točki boja »proti mladi domovini«.

Sokol, glej pogumno in jasno nevarnosti v oči. Gre za smisel tvojega rojstva in življenja. Ne dopusti, da so žrtve in napor Sokolov zaman. Domovina kliče svoje zveste sinove. Sokol, brani danes svojo domovino doma, da jo jutri lahko ohraniš na sovražni meji!

Bratje in sestre, vi vsi prijatelji Sokolstva, ki se čutite kot iskreni sobojevniki za jednake cilje, bodite pozdravljeni!

Troje let Sokola I.

Rojstvo Sokola I. 1. 1917 spada v dobo, ko so pri nas duhovi v kulturnih in političnih vprašanjih že strogo ločeni. Bojujoča cerkev je zmagovito na pohodu, to leto je postal polit. klerikalizem, neomejen gospodar položaja za slovenske dežele in na Dunaju in v Ljubljani. Klerikalizem se organizira gospodarsko in družabno. V dobo zmage Šuštaršič-Krekovih idej spada ustanovitev »Orla« in v zvezi s farovži je ustanavljanje društvenih domov po kmetih.

Sokolstvo je pri nas končalo prvi dve razvojni fazi, namreč dobo zunanjih narodnih manifestacij in trde več ali manj izključno telovadne vzgoje. Zvesto svojem poslanstvu v narodnem življenju vidi Sokolstvo, da so idejni temelji sokolskih nalog za nove situacije v javnem življenju ogroženi. V obrambo svojega obstoja je moral Sokol raztegniti in poglobiti svoje delovanje v prosvetno-vzgojni smeri — moral je postati važen kulturni činitelj v nadaljnjem narodnem razvoju.

V tem razpoloženju se je sestal k prvi seji pripravljani odbor za ustanovitev Sokola I. 31. maja 1917 v gostilni »pri Jerneju« na Sv. Petra cesti 87. Bila je mala skupina mladih Sokolov. Prva telovadna ura — nekaki vaditeljski tečaj za začetnike — je bila v šoli na Ledini 22. julija, redna telovadba članov pa se je pričela 7. avgusta s 36 telovadci. Ustanovni občni zbor se je vršil v septembru v »Meščanski pivnici« na Sv. Petra cesti. V prvem obdobju so bili poleg drugih: dr. Tominešek (sarosta), dr. Pestotnik (nam. starosta), Dermelj (tajnik), Kandare Albin (načelnik, Janko Dimic (nač. namestnik), Fr. Medic, Josip Počivalnik, Slapničar ind. Brat Počivalnik je bil neumoren zborov pečovodja in vodja gledališkega odseka. — Nezaupno so gledali starejši moške v vzhodni Ljubljani na mladi pokret, ki je pa nosil v sebi mnogo energije in zavešt, da bo vztrajnost v delu prebudila starejšo pokolenje. Upravno društveno delo, skušnje, seje, pevske vaje itd. so se vršile ali pri »Jerneju« ali pa v zasebnem stanovanju brata Počivalnika na Sv. Petra cesti 85. Šele proti koncu tega leta je imel odbor toliko sredstev, da se je upal najeti za društvo dve mali sobi v Ilirski ulici 22. — Poročilo prvega občnega zbora 1. februarja 1918 izkazuje povprečni tedenski obisk na večer 27, 135 članov, 2 zabavni prireditvi, 26 skupnih pevskih zborov in 20 skupnih gledališkega odseka. denarnega prometa K 1193,19 dohodkov, 1022,93 izdatkov. Še isto zimo prične dr. Pestotnik vsako nedeljo z rednimi predavanji za člane.

Leto 1912 je mukapolen za neupogljiv idealizem v mladini. Z ženskim krožkom in uvedbo telovadbe sokolske dece je društvo po telovadni strani spopolnjevalo, toda nemško-klerikalna vlada preganja sokolstvo in sovražni udarci silno zadenejo Sokola I., ki nima lastne telovadnice. Na ukaz višjega šolskega sveta Sokol I. ni smel uporabljati niti telovadnice mestne šole na Ledini, niti telovadnice druge državne gimnazije na Poljani, kjer je telovadil »Ženski krožek«. Hudo je bilo, toda uničili nas niso. Mala društvena soba na trgu Taboru št. 2 in Accettovo dvorišče sta nam služila za telovadnico. Telovadba se je gojila omejeno, zato so pa bili bolj pogosti manjši izleti v naravo, samo da se sokolska družba ni razletela. Padal je mrzli poznojesenski dež, že je naletaval prvi sneg, toda bratje ne podležejo usodnim udarcem, ne umaknejo se, manejo roke, s poskoki si ogrevajo kri in vztrajajo pri redni telovadbi na tem dvorišču do nastopa prave zime. Kdo bi ne vzel ljubiti tako vzgojne mladine? Nato smo nekaj

mesecev uporabljali skupno s Sokolom II. telovadnico v Narodnem domu. — V slavnostnih dneh otvoritve letnega telovadišča, ko Sokol I. predstavlja močno in ugledno organizacijo, smo povdarili njegovo mukapolno preteklost, da sedanja sokolska mladina vidi, s koliko ljubeznijo, s koliko vztrajnostjo, težkočami in žrtvami so delovali ustanovitelji društva.

Vzlic strašnemu terorizmu od zgoraj zaznamuje poročilo občnega zbora lepe uspehe: povprečni obisk članstva 32, moški naraščaji 35, moška deca 40, članice 24, ženski naraščaji 28. — Društvo ima zabavno knjižnico, vaditeljski zbor svojo strokovno, dr. Pestotnik je uspešno dovršil za člane obeh vaditeljskih zborov tečaj za češčino, čita se v društveni sobi več sokolskih listov, orkester ima redne vaje z 18 člani, pevski zbor obsega lep mešani zbor (23 sester in 18 bratov) in nastopa brez tuje pomoči. — Društveni denarni promet znaša K 10.185,65, čist. letni preostanek K 2575,55, imetje v gotovini K 13.584,99, z inventarjem vred pa K 22.483,24, kar pomenja za ona leta že lepo svoto. Vseh članov je 371. — Vsesokolskega zleta v Pragi se je udeležilo 37 članov, tekme se udeležil 9 bratov, vrsta Sokola I. v višjem oddelku doseže 7 mesto, v nižjem pa med prvimi načelnik Vidmar odnese prvenstvo.

Leto 1920 je leto novega povojnega razmaha svežih sil. Marsikaj je treba popravljati, vzgojno spopolniti, kar smo med vojnim trščem zamudili. Duševna bolezen povojnega razpoloženja tudi sokolstvu ni prizanesla — mi smo na poti zdravljenja. Sokolu je bilo od nekdanj misel na edinstveno jugoslovansko državo svetina. V tej državi najde vsak svojo zadovoljnost, ako se ravna po sokolskih načelih, ki so delo in poštenost. Tajništvo odpošlje in sprejme v tem letu 569 dopisov, društvena pisarna posluje stalno v popoldnevih, vseh članov(ice) je okrog 1600, društvena knjižnica je poslovala v 56 večerih in se je izposodilo brezplačno 1543 knjig. Sokol I. pomnoži prosvetno delo v vzhodni Ljubljani s tem, da prevzame S. Gregorčičevo javno knjižnico in prekrbi zanjo prostor na Vidovdanski cesti. Prosv. odsek je priredil več predavanj, dram. odsek več izobr. narašč. nastopov, orkester je imel 15 nastopov. Ženstvo povsod krepko in uspešno pomaga. Ženski krožek šteje 476 članic, 82 telovadk, 78 ženskega naraščaja, ter 70 deklic. Povprečen obisk v telovadnici je znašal: člani 45, moški naraščaji 35, moška deca 63, članice 47, ženski naraščaji 46, ženska deca 38. Moški vaditeljski zbor je štel 12 vaditeljev in 7 namestnikov ter 5 pripravnikov, ženski vaditeljski zbor pa 13 članic. Društvo je priredilo 4 dobro uspele akademije, se udeležilo 7 izletov in zletov in poletni nastopilo celotno in delno s telovadbo osemkrat. Denarni promet je znašal nad pol milijona kron.

Ostali smo mladi in podjetni kot ob ustanovitvi društva. Zaupajoč na lastne moči in na naklonjenost drugih smo imeli pogum, da smo se odločili v naših razmerah za ogromne stroške za gradbo telovadišča in oblačilnice. Računali smo prvotno z izdatki milijon in 300.000 kron, končali pa bomo z 2 milijona kron in moramo biti pripravljeni na 3—400.000 kron pasive za društveno blagajno. Bratje, sestre — topla srca, glave pokonci, roke v pest, vse ovire premagamo!

Sokol I. in naša javnost.

Vsa naša zavedna jugoslovanska javnost zna ceniti tako telesno - vzgojno, kakor tudi izobraževalno in duševno delo Sokola I., ki ga vrši društvo že od leta 1907. Delo, ki ga je Sokol I. izvršil na vzhodnem delu našega mesta, ho trajen spomin naprednega in sokolskega mišljenja zavednega občinstva za daljno bodočnost. Sokolu I. se imamo zahvaliti, da je nastala v tem okraju močna, nepremagljiva trdnjava one Tyrsove ideje, ki smo jo nosili v srcu toliko časa, ne da bi zamogli sovražniki doseči kakih znatnejših uspehov proti tej misli.

Sokolu I., ki se je iz skromnih začetkov znal priboriti do prvenstva med jugoslovanskimi sokolskimi društvi, želimo da z otvoritvijo letnega telovadišča ne preneha njegovo pozitivno delo, marveč da ga podesetori v blagor in korist jugoslovanskemu sokolstvu, narodu in — državi!

Sokolstvo, narodnost in država so eno in isto, kajti kdor pozna sokolsko načelo: V mislih domovina, v srcu pogum, v pesti sila! ve, da to za pravega Sokola ni prazna fraza.

Iz tega vzroka iskreno in od srca želimo Sokolu I., da bodi njegovo nadaljnje delo tako uspešno, kakor je bilo do sedaj.

Zdravo, bratje Sokoli I.

Sokolska Interija v Novemestu.
Glavni dobitnik 60.000 K.
Srečka 1 dinar.
Žrebanje nepreklicno 20. avg. 1921

PAVEL KARLIN:

Dve literalni stoletnici.

Letos praznuje kulturna Francija poleg stoletnice tragične smrti velikega Napoleona v svoji literarni zgodovini dve pomembni stoletnici. V letu 1821 sta se namreč narodila Franciji dva velika sinova, dva genialna moža, ki sta njen literarni razvoj okrenila v novo smer in pokazala svojim sodobnikom pota do novih ciljev. Pesnik *Charles Baudelaire* in pisatelj *Gustave Flaubert*.

Dva moža, ki sta zasedala seme nove umetnosti in potegnili za soboj ves izobražen literarni svet.

Nijlu izpolnjena in razširjena umetnost je uplivala na slovstveni razvoj vseh narodov in našla povsod zveste občudovalce, goreče privrženice in posnemalce. Tudi pri nas. Zato se ju nakratko spomni o še mi!

Charles Baudelaire je bil rojen v Parizu, dne 21. aprila leta 1821. Očeta je izgubil v zgodnji mladosti. Ko je dovršil srednjo šolo, ga je strogi oče, bivši general in veleposelnik Aupick, poslal z neko trgovsko ladjo v Indijo. Ni mu bilo namreč po volji Baudelairejevo nagnjenje k ležerji in umetnosti, hotel mu je vzbuditi zanimanje za prekmorsko kupčijo. Toda pod večnim modrim indijskim nebom, v objemih tropičnega solca, na nemirnih valovih neskončnega morja se je Baudelaire le še bolj zamaknil v poezijo. Pravilnice, vonjave pokrajine, ki jih poljubila žgoče solnce in nad katerimi se pno nagosto z zvezdami posejane, opojne indijske noči, so mu postale obljubljena dežela, rodoviti paradiz njegovih idej in sanj, zibelka njegovega nagnjenja k eksotičnosti, čudovitosti in nebrzdani.

Ko se je povrnil polno leten v Francijo, je dobil očetovo zapuščino. Polovico jo je v dveh letih zapravil, z drugo polovico pa se je skromno preživljal do svoje smrti. Naselil se je v Parizu in se pomona posvetil literaturi. Mnogo je občeval v slovstvenem svetu in posejal zelo rad literarne družbe, poetične in filozofske sestanke, ki jih njegov prijatelj Théophile Gautier opisuje v predgovoru k njegovim pesmim.

Na svojem indijskem potovanju se je Baudelaire privadil uživanju opija in hasiša (neke vrste na poseben način pripravljene indijskega lana), dveh mamljivih strupov, ki vzdigneta človeka na krilih čudodelnih, skrivnostnih sanj v nebotične višave pozabljenosti, da ga potem, ko se omama razpuhti, neusmiljeno pahneja v prežeh prepada človeške mizerije.

In ko se jima je privadil, ju ni mogel več pustiti. Nikjer drugod ni našel utehe. Iskal jo je v vinnu, »toda vino je razjasnil oko in zaredi občutljivejša ušesa«, iskal v ljubezni, toda ljubezen mu je »samo z iglami posuto zglavje«.

Leta 1860 je napisal oziroma deloma prevedel po de Quincejevih Confessions of an english opium-eater čudno knjigo »Umetni paradiz, opium in hasiš«, ki popisuje halucinacije, fatamorgana in sanje, ki jih povzročujeta imenovana strupa.

Po očitovi smrti se je umaknil hrupnemu pariškemu življenju in se preselil v starodavni, mirni Bruselj. Delati ni mogel več mnogo; polagoma so mu pričeli pešati zastrupljeni živci. Kmalu so se pokazale resne posledice nerednega življenja: ohromel je po eni strani telesa, beseda se mu je zatikala in oči so megleno zrlle predse. 31. avgusta l. 1867 ga je smrt, ki tolaži in obuja v življenje, cilj in edino življensko npanje, odresila zemeljskega trpljenja...

Charles Baudelaire je markatna prikazen v francoski literarni zgodovini. Napisal ni veliko; ampak vse, kar imamo od njega, nosi pečat nesmrtno genialnosti. Hodil je nova pota in zajemal iz virov, ki jih drugi takrat še niso poznali.

Vsa njegova verna umetnost se osredotočuje v dveh njegovih delih: v pesniški zbirki »Fleurs du mal« in pa v knjigi »Petits poèmes en prose«.

Cuden, samosvoj svet se je njegove »Fleurs du mal«. Ko so zagledale luč sveta (1857), so kmalu ves svet očarale in omamile s svojim bolehnim, strupenim bogastvom. Ponesle so vrtnarjevo ime daleč čez francoske meje.

Fleurs du mal. Nemci jim pravijo »Blumen des Bösen« (Graf Wolf von Kalckreuth) in prof. Debellak jih v opazkah k svoji »Moderni francoski literiki« imenuje »Cvetke zla«. Meni se zdi, da jim je Baudelaire hotel reči »boleste, bolehtne cvetke«, kar potrjuje njegova lastna posvetitev zbirke Théophile Gautieru, v kateri pravi, da mu poklanja »ces fleurs malades«, torej bolehtne, neboligne cvetke. Sicer pa naslov ni glavna reč.

Zanimivo so te pesmi bolj po svoji vsebini. Baudelaire išče v življenju in umetnosti bolestanje, tu, tamne motive. Izšel je iz romantične pesniške šole; učitelji so mu bili sentimentalni Lamartine, pesmistični, zamišljeni Alfred de Vigny, mojster romantične narečije Viktor Hugo, lirčni, skeptični...

Musset in predvsem originalni in plastični Th. Gautier, vodja Parnasovcev, ki je postavil geslo »L'art pour l'art«. Koncem prve polovice devetnajstega veka izgubila francoska poezija svojo osebnost, lastni jaz stopa počasi v ozadje. Pesniki ubirajo pot za pisatelji in uvajajo po njih zgledu v poezijo znanstvo. Realizem in pozneje naturalizem prehajata polagoma iz romana tudi v pesem. Tudi poet zapiše samo tisto, kar je bil res videl in občutil, brez romantičnega olepšavanja, prikrivanja in poviševanja.

V tistih letih je povil Baudelaire svoje boleline, med resničnim svetom utrpane cvetke v nenavadni, čudni šopek svojih »Fleurs du mal«.

Po dobi, v kateri je nastopilo, so literarni zgodovinarji uvrstili Baudelaireja, kljub temu, da sicer nima močnega vpliva na nobeno literarno šolo, med pozitivne, realistične Parnasovce, ki so dobili svoje ime po tedniku »Sododni Parnas«, ki ga je v letih 1866, 1869 in 1876 izdal založnik Lemerle in v katerem so priobčevali Leconte de Lisle, Sully — Prudhomme, R. Coppée, J. de Maistre in Banville svoje prve verzje.

Toda Baudelaire se jasno loči od svojih tovarišev. Medtem ko so njihove pesniške zbirke že več ali manj pozabljene, so postale njegove. Bolesne ovetke ljubljene vseh naslednjih dob prav do današnjega pesniškega pokolja. In Baudelairejeve poetične oblike in iz njegovih krepkih rimov in močnejših barv se je razvila pozneje šola dekadentov (simbolistov: Stéphane Mallarmé, Arthur Rimbaud), ki ji je s svojimi svobodnimi, muzikalnimi verzji Paul Verlaine jasno očrtal smer.

Baudelaire je bil po svoji osebnosti do doli romantičen, toda neodoljivo nagagnjen k solidnosti in neobičajnosti ga je gnalo vedno k novim snovem. Sam opisuje ta svoj boj za neznanje in za novo v pesmi Potovanje: »Hočem se pogrezniti na dno prepada, v peklo ali v nebo, kamorkoli, na dno neznanega, in poiškati novo.«

Zelo zanimiva je njegova predstava o dopisovanju, o stikih med dišavami, barvami in glasovi. — Njegov jezik je neobičajno krepk in izrazit, njegovi verzji so polni pisanih prispodob, zvokov, široki, težki. Soneti so pomešani med proste ritme, aleksandrinci med osemzložne vrste.

Umetnost mora biti po Baudelairejevem nazoru popolnoma prosta in prosta naj ne ima drugega cilja kot sebe samo in nobenega drugega poslanstva kot zbuditi v bralčevi duši občutek lepote, ki je pri Baudelaireju identična z nenavadnostjo, čudovitostjo in mamljivostjo. Literatura naj po njegovem mnenju ustvarja volja in ne slučaj!

Baudelaire je zelo dobro poznal lepe umetnosti, slikarstvo in kiparstvo. Wagnerjeva godba ga je močno priklenila nase in leta 1861 je dokazoval Parizanom, da ne razumejo glazbe, ker so Tannhäuserja tako sramotno izžvegali.

Baudelairejeva ljubezen je rafinirana, strastna in čutna. V svojih pesmih obožuje in opeva ljubezen, ki ni vezana na gotovo osebo; lepoto ženska ušiva kot lepoto marmornatega kipa, nežnost pomladne cvetke ali pa minljivost bežnih oblakov jesenskega neba. Njegovega globokemu realizmu je primešanega dosti idealizma. Jules Lemaitre označuje v četrtem zvezku svojih »Contemporains« jako točno njegovo poezijo za »zmes pognanske čutnosti in katoliškega mističizma ali pa duševne upornosti in pobožnih ginjenj«.

Njegove »Pesmi v prozi« so pisane v sijajnem jeziku in krasnem slogu. Baudelaire nam predločuje v njih sličice iz življenja z verno in pretresljivo realnostjo, odeto v dragoceno besedno obleko.

Bavil se je tudi s prevajanjem. Z velikim razumevanjem in v sijajnem, prečnem slogu je pofrancosil čudovite povesti občudovanega ameriškega mojstra E. A. Poea.

Gustave Flaubert je sin slikovite Normandije. Narodil se je leta 1821 v Rouenu, kjer je bil njegov oče poznan zdravnik. Ljudsko šolo in gimnazijo je dočrtil v svojem rodnem mestu in študiral potem nekaj časa v Parizu pravo. Vendar menda ni imel nikdar namena stopiti v kakšno službo, ker je bil od doma precej premožen. Posvetil se je popolnoma pisateljevanju in živel do svoje smrti (1880) zdaj v Parizu, zdaj zopet na svojem posestvu v Croissetu pri Rouenu. Od leta 1849 do 1851 je bil v Orientu, nekaj let pozneje se je odpravil v Kartagino študirati za svoj roman Salambo. Kakor Baudelaire je ostal tudi on vse življenje zagrižen samec.

Leta 1866 je izdal v časopisu »Revue de Paris« svoj prvi roman »Gospa Bovaryjeva«, ki je v vsem literarnem svetu zbudil prejeten vihar. Roman opisuje zdravnikovo ženo Emo, ki se dolgočas ob svojem zaposlenem možu, ga vara z notarskim pisarjem Leonom in posestnikom Rudolfom, in se, ko je oboja zavržeta, vsled dolgov in življenske prenasledjenosti zastrupi.

V tem romanu s tako navadno, vsakdanjo vsebino je postavil Flaubert načela novi romanovi konceptiji, odprl zatvornice veletoku nove umetnosti, ki je posledaj poplavila svet. Sam se tega ni nikdar zavedel in se ni nikdar hotel prižnati za začetnika nove šole; bil je pač še preveč romantičen po svoji osebi in prevelik občudovalec romantične literature šole iz leta 1830.

»Gospa Bovaryjeva« je veren vzor realističnega in seme naturalističnega romana. Njene osebe so urisane z živo resnico, ki je ne pretvarjajo in ne kvirajo nobena romantična pretiravanja in prikrivanja. Umetnih in izmišljenih oseb v tem romanu ni. Vse, kar nam pisatelj opisuje, je kri in meso, so ljudje, ki jih lahko vsak dan srečaš na ulici.

Pisatelj samega v romanu ne najde nič nikjer. »Velika umetnost je neosebna in znanstvena,« pravi v nekem pismu znani pisatelj George Sandovi, »umetnik ne sme odsevat z svojega dela bolj kot bog iz narave. Človek ni nič, samo delo je vse!«

Z »Gospo Bovaryjevo« je uvedel Flaubert v literaturo znanstveno postopanje. Umetnik po njegovem mnenju ne sme biti več navaden delavec, ki piše v svojo zabavo in si v razveseljevanje in poduk svojih bralcev izmišljuje različne neresnične zgodbe, ampak znanstvenik, ki zbira dogodke in dokaze in jih podaja take, kakršni so, brez olajšavanja in izpreminjanja. Ali kakor pravi Zola: »Pisatelj ni moralist ampak anatom. Dovolj mi je popisati to, kar je bil našel v človeškem telesu!«

Ta nova umetnostna načela so naredila Flauberta za glavarja realistične in očeta naturalistične literarne smeri. Brata Goncourt, Alphonse Daudet, Emile Zola in Guy de Maupassant so njegovi zvesti učenci. Zola, ki je v svoji knjigi »Naturalističen roman« opredelil in pojasnil literarne nauke naturalistične šole in orisal mojstra Flauberta kot umetnika in človeka, je po metodi znanega francoskega fiziologa Claude Bernarda (eksperimentalna veda) v svojem lastnem delu Flaubertova načela izpeljal do stroge popolnosti.

Flaubertova umetnost je — rekel bi — izpopolnjena komponenta umetnosti dveh njegovih predhodnikov, Hugoja in Balzaca. Genialna združitev mogočnega, izklesanega Hugojevega sloga in natančnega, ostrega Balzacovega opazovanja. — Znano je, da je Flaubert pisal zelo počasi. Njegovi romani so izšli v presledkih šestih do sedmih let. Po več ur in včasih celo dni je visel nad enim samim stavkom, črtal, popravljal, pilil. Zaradi ene besede, ki mu ni ugajala in se mu ni zdel dovolj zvočna, je stilstično preuredil po več strani. Bil je trdno prepričan, da človeški duh ne more ustvariti več ničesar novega, da je torej pisateljeva dolžnost stare ideje izražati v kolikor mogoče lepi in gladki obliki. Ko je napisal stavek, ga je večkrat zaporedoma sam sebi deklamiral in preiskoval njega zvočnost.

V svojih romanih očituje mrzlo sovražstvo do buržoazije. Življenskega načina in morale podeželnih rodoljubov ne more trpeti; njih neumnost, bahavost in puhel ponos so mu največji trn v peti. Biča jih, kjer le more. Po tej strani tiči Flaubert še globoko v romantizmu. Po svojem iskanju tujeja in eksotičnega (Salambo, Izkušnje svetega Antona) pa se nagiba k Gautierovi in Baudelairejevi šoli.

Zanimivo je, da se je moral Flaubert radi svoje »Gospa Bovaryjeve«, v kateri dandanes ne vidimo več nobene nemožnosti, na obtožbo državnega pravdnika Ernesta Pinarda radi javnega pohujšanja in motenja vere zagovarjati pred sodiščem. Razumljivo je, da je državni pravdnik propadel s svojo obtožbo in da se je Flaubertovo ime vsled tega le še hitreje razširilo. Danes je »Gospa Bovaryjeva« prevedena na vse svetovne jezike. Slovincem jo je v mojstrskem prevodu podaril pisatelj Vladimir Levstik.

Drugi Flaubertov roman »Salambo« je izšel leta 1863. Dolgo se je pripravljaj nanj. Odpotoval je v Tunis, kjer se odigrava dejanje romana, in si na licu mesta ogledal kartagijske razvaline in njih okolico. Proučeval je ondote šege, podnebja in razmere, brskal po knjižnicah, študiral stare bakroreze in spomenike.

Znano je, da je Flaubert — brata Goncourt in Zola — tako znanstveno postopanje in gromadenje opazovanih dejstev razvil do čudovite popolnosti — predno je začel pisati roman nagradil neverjetno množico opazk in izpiskov in zbral na svoji pisalni mizi cele sklade papirjev, na katere je tekot študija za beleževal svoja opazovanja. Prebral je množice knjig in znanstvenih del, ker se je bal, da ne bi zapisal neresničnosti.

Vsebinska imenovanega romana je bila Flaubertu izvanredno ljuba. Videti je, da se je podal na polje, ki ga oral z veseljem in brez strahu pred naporom, in da se je tako daleč od domovine, od meščanske neumnosti in puhlosti, prav dobro počutil. Posamezna poglavja so biser francoske proze.

Leta 1870 je izdal Flaubert svoj tretji roman, »Sentimentalno vzgojo«, v katerem opisuje dobo od leta 1840 do 1852. Roman je verna mozaična slika imenovane dobe, niz vseh mogočih stanov, dejanj in nehanj vserazličnih tipov, vzeti iz resničnega življenja. V osrednjem romana stoji slabši Frederic Moreau, ki se na stara leta spominja svojih štirih ljubzenskih zgodb (prave, čutne, glazbene in instiktivne), ki vse skupaj niso mogle napraviti iz njega moža.

V romanu »Izkušnje svetega Antona« (1874) se je vrnil Flaubert zopet v Orient. V sanjah, ki jih hudiči pričara staremu puščavniku Antonu, in v katerih je svetli mož vidi svojo mladost, svoje strasti, svojo pohlepnost po bogastvu, slavi in ugledu, biča pisatelj živalsko stran življenja. V drugem, delu, v katerem se hudiči prikazuje Antonu v podobi njegovega učenca Hilarijona, ki staremu puščavniku dokazuje zmote in dvomnosti Starega in Novega testamenta, ga pelje v oblake neba in mu pričara pred oči vse vere in vse bogove, ki jih je kdaj častil svet, in ki vsi skupaj niso mogli nasiti človeškega hrepenenja po neznanem in večnem, se roga Flaubert lahkovernemu, neumnemu in slabotnemu človeštvu. V zadnjem poglavju treščijo sveti Anton v sanjah iz oblakov na zemljo in se (zeleč prodrati na dno prasnvo in postat prasnvo sama) zarije vanjo. Zjutraj se puščavnik zbudi iz strašnih sanj in Kristus se mu prikaže v solnčni svetlobi. Sveti Anton pade na kolena pred njim in ga moli.

Roman, ki je sicer zelo oddeljen od pisateljevih realističnih nazorov, je višek stilistične krasote Flaubertovega jezika in njegove umetniške tvorbe sploh.

Zadnji roman »Bouvard in Pecuchet« je izšel eno leto po Flaubertovi smrti (1881). Pisatelj se posmehuje v njem svojima junakoma, bivšima ministrskima uradnikoma, ki zapustita metropolo, se naselita na deželi in poskušata vsa različna opravila. Pečata se zaporedoma s poljedelstvom in literaturo, z zgodovino, filozofijo in verstvom, pa povsod brezuspešno. Končno se odločita prepisovati do konca življenja vse, kar jima bo prišlo v roke. V tem zadnjem romanu je Flaubert še poslednjikrat in kruto zavihel bič nad človeškim filistritvom in nad rodoljubno omejenostjo.

Poleg navedenih romanov je napisal Flaubert še »Troje povesti«. (Legenda o sv. Julijanu Strežniku, Preprosto srce in Herodijada), ki jih je prevedel v slovensko pesnik Zupančič.

Vsemogoče literarne struje in umetniške šole so se pojavile za Baudelairejem in Flaubertom, posredno ali neposredno odvisne od njih velike umetnosti. Pojavila so se tudi nova, samonikla stremeljenja, novi cilji in nova pota, po katerih je hodila literatura in ki so le še v lepši in mogočnejši luči pokazala njeno umetnost. In lahko rečem, da je njeno iskanje in htenje (zlasti Baudelairejevemu) šele naše stoletje moglo pogledati globoko na dno. —

IVAN ZOREC:

Med Srbi.

Popotni zapiski.)

»Žena je žena!« je dejal stari mohamedanec in zamahnil z roko. »Ali zmerom je žena dar Alaha in ti je v nasladi in veselje, če si jo!«

Samo nerodovita žena je sramota za moža.

Saj ne veš, ali je res nerodovita; morda si ti sam suha veja, ki ne more odgnati mladike?« je ugovarjal žid.

»Ne verjamem!« se je oglasil mlajši mohamedanec. »Star sem osem in dvajset let in sem bil že trikrat oženjen. Ampak šele s tretjo ženo sem bil zadovoljen. S prva dolgo ni bilo nič, a nazadnje mi je rodila — hčerko, torej nič, in mi je umrla že kar ob porodu. Vzel sem drugo, ki mi je napravila še večjo sramoto, ker mi je rodila kar — dvojki in kmalu umrla. Tretja, imel sem jo dve leti, mi je dala sina in mi umrla, ko je rodila drugega sina, ki je takoj tudi umrl. Zdaj imam četrto otrok in sem trikratni vdovec. Bolje bi bilo, da se ne bi nikoli ženil!« je vzdihnil in se zagledal skozi okno.

Zunaj je bil krasen solnčen dan. Vlak je kratko postajal na ličnih postajah in veselo hitel v smelih vijugah skozi živopisne soteske in čez položne hribe v sarajevsko kotlino. Povsod sem videl vzoren red in še večjo snaznost kakor pred in med vojno.

V vozovili n. pr. so nabiti napisi, ki prepovedujejo metati papir ali ostanke jedi po tleh — kazen 10 din.; položiti nogo na klop — kazen 10 din.; narjave itd.

Posebnost je srbska vojaška čepica ali sajkača (kaj je to srbska beseda?). Nosi jo gospod in berač, otrok in mož. Železniški delavci, ki nimajo službene čepice, nosijo vojaško čepico.

Med vožnjo so stopali v vlak orožniki, katerim smo se morali izka-

zovati z osebno izkaznico ali pa s kako zanesljivo listino. — Orožniki so vsi zelo čedno oblečeni in dobro opremljeni.

»Kaj imate še zmerom vojno tu doli?« sem se čudil.

»Da, z lopovi,« mi je pojasnil stari mohamedanec. »V našo državo sili toliko malopridnežev, da je treba posebne previdnosti.«

In tatov kar mrgoli. Posebno prve čase po državnem prevratu, pa tudi kasneje človek ni bil več varen ne svojega čepa ne svojega kovčega. »Se je jezil žid. »Če si malo zadremal, si bil ob denar ali pa ob prtljago!«

»Vse tujerodce ki niso naši državljani, bi tudi morali pognati čez mejo. Zakaj vsi nas zaničujejo in izkoriščajo, se je razburil mohamedanec. Domače postopaje pa bi morali dati na prisilno delo, pa bi bil kmalu red!«

»Sramota je, da trpimo na svoji zemlji celo tujo vojsko! In take strahopetce kakor so Italijani!«

Staremu mohamedancu so se krčile pesti in svetile oči, ko je to govoril.

Ljudstvo v tej deželi je Nemce sovražilo, čeprav se jim je v strahu moralo klanjati, Italijanov ne sovraži samo, ampak jih kot znane največje strahopetce tudi strašno zaničuje, ker mu je osebno junaštvo najlepša moška odlika.

»Kako je mogoče, da se naši ljudje v Istri dajo strahovati italijanskim tolpom?« so se čudili moji sopotniki, ki sem jim pravil o grozotah italijanskih tolpa. Pač ne bi več prišel noben italijanski morivec ali požigavec živ iz dežele!«

»Drugačne razmere so tam,« sem skušal ugovarjati. »Saj niti orožja nimajo.«

»Kaj razmere! Razmere so povsod enake, če ima človek kaj poguma. In orožje? Zakaj pa so ga oddali? Mi ga niti med vojno nismo hoteli oddati avstrijski vladi. Poskrili smo ga v podzemskih jama ali kjerkoli.«

»In če so ga že oddali, naj ga gre do iskat k — Italijanom!«

Na vsem svojem potu in po vaseh, ki sem jih obiskal, sem slišal enake misli.

E, da bi mi Slovenci imeli malo daljšo roko in krajši — jezik, malo več samozavesti — in manj malodušnosti, več zaupanja vase in manj — hlapčevske duše! s

V Sarajevu je končala naša vožnja. Moji sopotniki, posebno gospa židinja, so se ljubezljivo poslovili z menoj. — Službujoči postajni uradnik, kateremu sem se izkazal kot stanovski tovariš, mi je preprijazno dal za prenočevanje tujsko sobo v postajnem poslopiju.

Ko sem drugo jutro prišel v vlak, je v dotičnem predelu že sedel neki starejši gospod in bral časnik. Ob mojem pozdravu se je dvignil in mi je dal roko, imenujoč svoje ime. Bil je trgovec in je potoval v Mostar.

Ker sem premalo več v političnih vprašanjih in se za to gnusobo nisem nikoli kaj posebno briga, sem le izteška sledil zgovornemu gospodu.

S tistimi ljudmi tam doli je namreč čudovito: ali govorijo o politiki, ali o trgovini, drugačnih pogovorov skoraj nikjer nisem slišal.

O nas Slovencih že dosti vedo, marsikaj so napačno slišali. A radi nas imajo in spoštujejo nas, da je res kar genljivo.

»Prosim, ali je res, da je vaša popovska (klerikalna!) stranka nasprotna državnemu ujedinjenju?«

»Ne ni res. Ta kleveta je prišla iz Slovenije in je nesramna.«

Priznati moram, da mi je bilo zelo neprijetno. Človek pride malo od doma pa mora slišati sramoto, ki jo brezvestno delajo in širijo naši lastni ljudje. —

»Da, saj je res nemogoče. Brez Slovencev si naše države še misliti ne morem. Slovenci so naši najboljši, najnaprednejši državljani, je kimal in se razvnel.«

Ko je vlak prirohnal na postajo Ivan, se je začel počasi spuščati v mostarsko kotlino.

Svet v Hercegovini je krševit, polja so revna in peščena. Ljudstvo živi od vinoreje in ovčarstva. V Hercegovini govorijo najlepšo srbsčino. Kar je za italijanski jezik Toscana, velja za srbski jezik Hercegovina, zlasti Mostar in okolica. Čim preprostejši je človek, tem lepše govori ali »zbori« kakor sam pravi. Zdi se, da poslušas koncert, tako mehko in melodično ti boža ta prekrasni jezik pozorno uho.

Na nekaterih postajah sem slišal dosti — nemščine. Govorili so jo uslužbenci in potniki. Vidi se, da je dosti Nemcev ostalo v — deželi. Če je treba, znajo vsi ti Nemci čisto dobro tudi srbsko. Pred vojno in med vojno niso hoteli znati. Spomnil sem se tistega postajnega načelnika v Čapljinah ob Neretvi, ki me je med vojno naznanil, ker kot častnik nisem hotel nemško govoriti z njim. —

Moj sopotnik je zadremal. Morda ga je utrudila vročina, ki je začela

pritisniti, ali pa mu je bilo dolgočasno, ker sem premalo vedel v politiki.

Gledal sem skozi okno v stisnjene doline med strmimi in gologlavimi gorami, v redke vasi in mala mesteca ob progi.

Tule nekje domuje moj Ibrahim Suša, tisti neugnani srboritež, tamle za tistimi gorami sem spoznal človeškega Vasa, ki je snubil lepo Andjo in tako rad imel mojega konja. — Stara Jele, ki si ni pravila o kraljeviču Marku, ali še živi? Kaj pa ti, prelepa Marica, ki si nam »pekla« črno kavo in nam mešala s svojo nedolžno lepoto glave in srca. Kako je v teboj? O, tamle je bil pa tvoj veseli delokrog, ti presneta Ljubica, vseh čudnih muh polna — kaj bi dal, če bi vedel, kam te je zagnala tvoja nesrečna usoda! Ali se me kdaj spomnite, ubogi kmetje, ki ste bili z menoj in ste me z začudenjem poslušali, ko sem vam napovedoval novo, »drugačno« dobo? Ne izgubite vere, če se ni še vse dopolnilo, saj tudi jaz še čakam... Kar sem vam rekel, sem vam rekel, in bo se izpolnilo: Človek bo našel človeka, brat brata, da bo ljubezen in mir in sreča za vse... O, Jugoslavija bo še krasen naš dom, samo verujmo. V veri je moč. Jaz verujem zdaj bolj nego takrat! — (Dalje.)

Drobiž.

»Angleška žandarmerija v Carigradu. Francoske novine so začele napadati angleško žandarmerijo v Carigradu, ker se ni nič ne briga za ostale zaveznike. V tem ko se francoski žandari melanholično šetajo po carigradskih ulicah in se italijanski brigajo samo za to, da se elegantno oblečejo, je pravi gospodar na ulici le angleški žandar, ki se niti malo ne briga za tovariše iz drugih držav. Pariške novine omenjajo slučaj, ki se je pripetil velikemu vezirju Tevfik-paši, ko je šel iz Porte. Ko je sedel v avto in pognal voz z nekoliko večjo brzino, ustavil ga je neki angleški žandar, čez, da prehitro vozi ter ga brezobzirno tiral do bližnje policijske stražnice. Seveda so velikega vezirja takoj izpustili.

»Zapuščene mačke. Predsednik britanskega društva za varstvo mačk poroča, da gre domačim mačkam v Britaniji sedaj zelo slabo. Brezvestni ljudje odhajajo namreč v letovišča in kopališča in puščajo revne mačke doma brez zavetja in hrane. Živali so primorane iti na ceste, kjer jih doleti usoda v osebi konjača. Reče tarna, da je bilo dosedaj že 200 mačk ubitih in jih bo tekot avgusta, če bo šlo tako naprej, končalo gotovo okoli 10.000.

»Pozabljeni Esad paša. Pred 14 meseci je bil v Parizu ubit Esad paša, ko je stopil iz svojega hotela. Njegovo truplo niso zakopali na pokopališču, ker se je temu upirala njegova družina. Shranili so ga v depot mestne občine in je še vedno tam. Dnevno se plača zanj 1 frank 40 centimov ležarine. Dosedaj se ni javil še niko, da bi shranil truplo človeka, ki je bil tako slaven in je občeval z vsemi diplomati sveta. Vidi se, da si ni znal pridobiti prijateljev. Tajnik depota je izjavil, da bo dal sam pokopati Esad pašo na kateremkoli pariškem pokopališču, ako se ne bo nikod pobrigal zanj.

»Število vojnih invalidov. Na podlagi sestav mednarodnega delavskega urada objavljaj »Unschau«, približno število vojnih invalidov zadnje svetovne vojne. Skupno število teh žrtev znaša okrog 6 milijonov. Od teh jih ima Francija 1.500.000.

»Z aeroplanom na Mont-Blanc. 30. minulega meseca se je posrečilo avijakitu Durafouru, ki se je dvignil iz Lausane, da je dosegel vrh Mont-Blanca in se tam za nekaj časa ustavil.

»Varnostne odredbe v javnih kopališčih. Letos je izredno veliko nesreč pri kopanju. Vročina sili ljudi v vodo v večjem številu kot navadno. Angleška morska kopališča imajo redno po 20 ali tudi več močnih spretnih plavalcev v svoji službi, samo da pazijo na kopalce in jim pomagajo v nevarnosti. V Ameriki pa vzdržujejo javne oblasti same te rešilce, ki hodijo po kopališčih v lahkem povzračju, tako da vsak trenutek lahko skočijo v vodo. Obenem nadzorujejo kopališča. Tudi so izurjeni za vsako prvo pomoč ponesrečencem, zlasti utopljenecem. Kopališča ki so bolj oddaljena imajo telefonске zveze ter razpolagajo za hitro pomoč z motorji.

»Nesreča na morju. Potniški parnik »Alashac« se je potopil na višini Eureka. Odšel je z Portlanda proti San Franciscu in je imel na sebi več 200 potnikov. Zdel je 40 milj južno Eureka ob čeri in se po več urah. Na tem kraju je nabrežje polno pogubljenih čeri in zelo neprimadno za pristajanje malih čolnov. Več parnikov opremljenih z rešilnimi pripravami in zdravniki se je napotilo na mesto nesreče. Ni še znano, koliko žrtev je zahtevala katastrofa. Dva čolna a ponesrečenci je rešil mimoidoči parnik.

»Kdor pleše ne bo poročen. Francoski župnik je bil poklican pred sodnijo. Tožitelj, gospodar restavrantu in plesnega lokala, ga je tožil, da je prepovedal mladini plesati vsled česar, da trpi precejšnjo škodo. Župnik je namreč mlademu paru, ki naj bi ga poročil, izjavil, da tega ne stori, ako se bo po ceremoniji plesalo v lokalu. Sodnik je obsodil župnika v povračilo škodo restavratruju 200 frankov, višja instanca pa je sodbo razveljavila z razlogom, da je župnik storil to zaupno in kot duhovnik.

»Milijarde, ki se jiti zlije v morje. Pitni alkohol, vsake vrste, v približni vrednosti 50 milijonov dolarjev, ki bi v našem denarju znašalo 6 milijard naših kron, je bil samo v »posušeni« mestu New Yorku konfisciran in čaka na čolnih, da ga odvedejo v Ocean. Tjer ga izlijejo v morje. Karakteristični so kraji, kjer strastni alkoholisti skrivajo alkohol. Celotila stilografični peresniki, se ga dobi v votlih palicah, ogrodkih bičkov in avtomobilov. Upa se, da za to akcijo nakazuje osebo ne bo namesto v morje izlilo kake množice te tekočine v svoja grla, ker bi ga morali potem kaj kmalu nadomestiti z novim.

NUDIMO:

Glavnike, lasne zaponke, košeno zaponke;
Nože, vilice, žlice, leseno robo;
Parfum, mazilo za brke, puder, briljantne;
Veziva, šipke, vrvice;
Trakove za čevlje, stenj, naramnice;
Brože, prstane, uhane;
Gumbe, sukanca;
Svinčnike, peresa, goba.

Sčetke vseh vrst!

in vso ostalo galanterijsko in nirsberško robo!

Prodaja samo na veliko!

Prodaja samo na veliko!

BRAČA SVJEZIĆ, ZAGREB

Telefon 23-44.

Petrijnska ul. 5.

Telefon 23-24.

Naznanilo!

Naznanjam slavnemu občinstvu, da bom v svoji lastni hiši
otvoril 20. t. m. moderno čevljarstvo delavnico.

Izvrševal bom točno vsa naročila po najnižjih cenah.

ANDRIJA MALEHOVIĆ, čevljarški mojster, Maribor, Prečna ulica 4.

Trgovskega sotrudnika

dobro izvežbanega v špecerijski in delikatesni stroki za takojšnji nastop išče

J. Fon trgovina, Ljubljana, Stari trg šte. 6.**Ivan Jax in sin**

Ljubljana, Dunajska cesta št. 15.

Šivalni stroji in stroji za pletenje

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v LINCUI

Ustanovljena L 1887.

Vezenje poučujejo brezplačno.

Popravila se sprejemajo.

Lastna delavnica.

Pisalni stroji „Adler“.

Kolesa

iz prvih

tovaren.

Dürkop, Styria, Waffrad.

I. Jugoslov. tovarna

za gumbe in kovinske predmete d. z. p. z.

Slovenska Bistrica

Oferiramo

naše prvovrstne rožene gumbe

v vsaki velikosti in po vsakem

vzorcju s cenami brez kon-

kurence

Zahtevajte cenike! Prodaja na veliko!

Pozor kupci!

Na prodaj je posvetilo s celim inventarjem

v jako dobrem stanu. Godna parocje zelo

gosto zaraščene. Cena po dogovoru.

Josip Kastelic, Podgrad,

Grm št. 1, Novomesto.

Spretno prodajalko

slovenščine in nemščine zmožna se

tako sprejme

Luka Putan, Celje

trgovina s drobnarijo, pleteninami in

modna trgovina.

Vedno velika izbira vseh vrst

bombaža, sukanca,**kvačkanca, nogavic,**

za dame in gospode, ter galanterije

na debelo,

Karol Prelog, Ljubljana,

Sv. Jakoba nabrežje šte. 11.

Inž. Dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni

stavni inženir

LJUBLJANA

Hilšerjeva ulica številka 5.

Specijal. starbeno podjetje

za betonske, železobetonske

in vodne zgradbe.

Izraza vodnih sil.

Krompirjeva škrobna moka, pšenični
puder, koruzni puder, škrob v zabojih
po 38 in 50 kilogramov, kristalni škrob
v omotih po 3 in pol kilograma, dextrin,
pšenično lepilo za čevliarje ter škrob za
napravljanje lepiva (kleistra) nudi

FILIP MAYER, Zagreb,

Gunduličeva ulica broj 5. Telefon 18-31.

Zaloga pohištva

Karol Preis-a, v Mariboru, se je preselila
v Gosposko ulico št. 20. Pirhanova hiša

velika zaloga lesenega, želez-
nega in tapetniškega pohištva.

Ceniki na razpolago!

Na debelo! Eksport! Na drobno!

Dular & Fabiani Veletrgovina manufakture, samo na debelo
Ljubljana, Dunajska cesta 33
v Balkanu.

Priporoča p. n. trgovcem svojo veliko zalogo in bogato izbiro
manufakturnega blaga po najnižjih konkurenčnih cenah.
Solidna in točna posrežba z jamčeno.

Naročajte in razširjajte „Jugoslavijo!“**Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani**

Marijin trg št. 8, ob Ljubljani.

::

Podružnica v Murski Soboti in Dolnji Lendavi.

obrestuje hranilne vloge in
vlogo na tekoči račun po
Ustanovljen septembra 1919.
Promet v lansk. l. nad 128.000.000 K.

4¹ | 0 |
2 | 0

čistih brez odbitka rentnega
davka.
Neposredno pod državnim
nadzorstvom.

Dobra knjiga je najboljši prijatelj.

Najprimernejše darilo znancem in prijateljem so knjige iz Zvezne knjigarnice v Ljubljani, Marijin trg 8. Vsebinsko prvovrstne so tudi lepe zunanje oblike,
tako da so v kras in prid vsaki hiši. Cena je vsaki knjigi ob današnji splošni druginji tako nizka, da jo zmore prav vsak.

Založba:

Al. Ivan: Slutnje, pesmi	broš. K 8—	vez. K 10—
Glaser Janko: Pohorske poti, pesmi	8—	10—
Pugelj Milan: Mimo ciljev, novele	12—	12—
Golar Cvetko: Kmečke povesti	15—	15—
Komanova Marica: Šopek samotarke, novele	10—	12—
Azov in Teffi: Humoreske, zbirka ruskih grotesk	10—	12—
Stuhec Janez Ev.: Slovenska narodna mladina	15—	15—
Seidel Ferdo: Rastlinstvo naših Alp	5—	15—
Kurentov Album, humorističen almanah s karikaturami	2—	2—
Zbirka rudarskih in fužinarskih izrazov	20—	25—
Machiavelli N.: Vlada	24—	30—
Gruden Igo: Narcis	24—	30—
Albreht — Primorske pesmi	24—	30—
Gaspari: Mlada Greda	navadna 40—	finejša 60—

Knjižnica „Jugoslavije“:

I. zv. Larisch: Razkrinkani Habsburžani II. izd.	broš. K 10—
II. in III. zv. Levstik VI.: Višnjeva repatica, satiričen	40— vez. K 50—
roman v dveh delih	v platno „ 60—
V. zv. Waldova O.: Vera, roman	broš. K 20—
	v platno „ 32—

Narodna knjižnica:

K tej knjižnici lahko vsak pristopi kot naročnik s tem, da javi „Zvezni knjigarni“, da se ga vpiše kot naročnika „Narodne knjižnice“. Kot tak dobi vsako knjigo „Narodne knjižnice“ z 10 % popustom in še poštne prostote ter se mu pošlje vsaka novo izšla knjiga „Narodne knjižnice“ brez posebnega naročila. Tudi vse ostale knjige iz založbe „Zvezne knjigarnice“ dobi dotičnik poštne prostote. Ker vrši „Narodna knjižnica“ velevažno kulturno nalogo s tem, da izdaja najboljše izvirne in prevodna dela, je vsestransko priporočljiva in podpora vredna. Dostoj je izšlo v „Narodni knjižnici“ 28 snopičev:

1—2 snopič Val. Vodnika izbrani spisi	broš. K 4—
3—5 snopič Andrejev L.: Gaudemus, komedija,	10—
prevel dr. J. Glonar	10—
6—9 snopič Levstik VI.: Gadje gnezdo, povest iz dni	14— vez. K 20—
trpljenja in nad	

10—12 snopič Dostojevski F.: Bele noči, Mali junak,	broš. K 12—	vez. K 16—
posl. dr. Borštnik V.	14—	20—
13—15 snopič Cankar Ivan: Moje življenje	8—	8—
16 snopič Albreht Iv.: Paberki iz Roža,	10—	10—
koroške pravljice	34—	40—
17—18 snopič Kmetova Marija: Bilke, novele	10—	10—
19—23 snopič Anatol France: Kuhinja pri Kraljici Gosji	10—	10—
Nožice, prevel Oton Zupančič	25—	30—
24 snopič Puškin A.: Pikova dama, prevel Dr. V.	18—	18—
Borštnik		
25—26 snopič Glaser J.: Slovenska narodna lirika		
27—28 snopič Albreht Iv. Malenkosti		

Brošure:

Carantanus: Koroška	K 4—
Vošnjak Dr. B.: Gosposvetsko polje	2—
Naša Istra, spisal Fr. Erjavec	1—
Abditus: Problemi malega naroda	2—
Alre: Jugoslovanska žena za narodno svobodo	2—
Stefanovič Emil: Moji zapiski z Dunaja	10—
V teh brošurah se obravnavajo naša življenska vprašanja, ki bi jih moral poznati vsak zaveden Slovenec!	

Mala pesmarica:

St. 1 Jenko Dav.: Što čutiš Srbije tužni	K 1—
2 pl. Zajc Iv.: Zrinsko-Frankopanska	1—
3 Hajdrih A.: Slabo sveča je briela	1—
4 „ „ Pod oknom	1—
5 „ „ V sladkih sanjah	1—
6 „ „ Jadransko morje	2—
7 „ „ Pri oknu sva molče slonela	2—
8 „ „ Slovo	2—
9 P. Hug. Sattner: Pogled v nedolžno oko	2—
10 „ „ Na planine	1—
Pevci, pevski zbori! Z izdajo „Male pesmarice“ je „Zvezna knjigarna“ odpomogla pománjkanju po primerni in priročni žepni obliki najpriljubljenejših pesmi. Naj ne bo slovenskega pevca brez „Male pesmarice“!	

Vse te knjige se naročajo pri „Zvezni knjigarni“ v Ljubljani, Marijin trg 8.
dobe pa se tudi v vseh podružnicah „Jugoslavije“ v Mariboru, Celju in Ptuj.

„ZVEZNA KNJIGARNA“ V LJUBLJANI, Marijin trg 8.

SPEDICIJSKA TVRDKA

LUDOVIK SEVAR vd.

na RAKEKU
obaruje točno, najhitreje vse v spe-
dicijsko stroko spadajoče posle, kakor
tudi ocarinjenje.

„Primorske pesmi“

„NARCIS“

Spisal IGO GRUDEN.

Broširan 24 K, vezan 30 K.

Izdala in založila

Zvezna knjigarna, Ljubljana,

Wolfova ulica št. 1.

ŠTAMPILJE

GRAVEUR
ANT. ČERNE
LJUBLJANA
DVORNI TRG 1

„VERA“

roman O. Waldowe

je izšel v knjigi in stane

broširan 20 K, vezan 26 K

v platno vezan 32 K.

Izdala in založila

Zvezna knjigarna v Ljubljani.

MALENKOSTI!

Spisal Ivan Albrecht.

Cena 16 kron.

Izdala in založila

Zvezna knjigarna v Ljubljani.

Promet

tehn. in industrijsko podjetje
dr. z o. z.

v Ljubljani, Gradišče št. 9.

jako poceni

zaradi premenjene dispozicije

proda

1 električni motor

17 P. S. 440 Volt, ca 1100 obra-

tov, izdelek Brown-Boweri z

reostatom in drugimi pripadki.

1 električni motor

11 P. S., 300 Volt, ca 1200 obra-

tov, komplet.

Za oba motorja se prevzame ga-

rancija za takojšnjo uporabljivost.

Čitajte „Jugoslavijo“!

Novo za otroke!

„MLADA GREDA“.

Cena 40 kron.

ZVEZNA KNJIGARNA, Ljubljana

Wolfova ulica št. 1.

Ob počitnicah

se naši šolarčki najlepše za-

bavajo z zabavno in poučno

knjižico s slikami

MOJ ZVERINJAK

izvod 20 K

v Zvezni knjigarni

v Ljubljani, Marijin trg št. 8.

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

v Ljubljani, Dunajska cesta 17. Podružnica: Celje, Breg 33.

je ustanovila oddelek za življenska zavarovanja.

Sprejema: V življenjskem oddelku: zavarovanja na doživetje in smrt v

vseh sestavah, zavarovanja na otroško doto, rentna in ljudska zavarovanja

pod najugodnejšimi pogoji. V požarnem oddelku: zavarovanja vseh pre-

makljivih in nepremakljivih predmetov, ki se poškodujejo po ognju, strel

in po eksploziji svetilnega plina po znano nizkih cenah.

Zahtevajte cenik

o založbi

„Zvezne knjigarne“ v Ljubljani

Wolfova ulica št. 1.

Medić, Rakovc & Zankl

prej
A. Zankl
sinovi.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z o. z. Skladišče: Novisad.

Brzjav: Meraki. Ljubljana. — Telefon 64.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: Barve za obleke,

vse vrste barv, suhe in oljate, mavce (Gips), mastenec

(Federweiß), strojno olje, karbonilej, steklarski in mizarski

krij, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi

v to stroko spadajoči predmeti.

„MERAKL“. Lak za pode. „MERAKL“. Linoleum

lak za pode. „MERAKL“. Emajlni lak. „MERAKL“.

Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Večja množina odpadkov

od belega papirja

se prodaja.

Porabljivo zelo za mesarje,

delikatese itd.

Natančneje v upravi lista.

Lisičje kože

in kože divjačine sprejme v

stroj, barvo in izdelavo

Krznarstvo A. ROT

Ljubljana, Gradišče št. 7.

Mlekarna Sunja šalje

la. Trapist sir kg D. 14.—,

„Grouer sir“ „ „ 15.50.

Čajno maslo ukuhano po dnevnoj

ciljni, sve poštom pouzde 5 kg

najmanje.

Polnogumijasti obroči

za tovarne avtomobile

Pnevmatiko

za kolesa in avtomobile

Kolesa

Avtomobili

najceneje.

J. GOREC,

Ljubljana.

Gospodarska cesta št. 14.

IVAN SAX, Ljubljana,

Stari trg 8

Trgovina s manufakturnim bla-

gom in oblekami domačega

izdelka priporoča

po znižanih cenah.

STREŠNO LEPENKO,

lak za konzerviranje s lepenco kritih streh,

asfalt, katran, lesni cement, ksilolej (naj-

cenejši karbolinaj), watproofsa izsuševanje

vlažnega zidovja in izoliranje proti vlagi,

zidao in strešno opeko, apno, cement in

druga stavbanske potrebšline dobavlja

Ljubljanska komercialna družba

Ljubljana, Bleiweisova c. 18.

Gradbeno podjetje

ing. Dukič & drug

Ljubljana, Resljeva c. 9

se priporoča za vsa v to stroko

spadajoča dela.

Tovarniško poslopje

na prodaj, štirinadstropno (1904 zidano)

s 4. stranskimi poslopi ter 4 orali zemlje,

pripravno za pivovarno ali žganjarno, na

brezkonkurenčnem prostoru, s tremi pa-

nim kotli, enim parnim strojem, z večjimi

rezervarji različne velikosti, 3 brezhibne

filtriristiskalnice, nekaj sto cevi iz litoga

železa, ter različne druge železne sesta-

vine, katere se končno tudi brez tovarne

prodajo. Tovarna stoji tik ob postaji v

Gornji Sav. dolini, eno uro od Celja.

Vprašanja naj se naslovijo na upravo

lista pod št. 942.

Graški veliki semenj 1921.

24. september — 2. oktober

Blagovni vzorčni semenj za industrijo, trgo-

vino, obrt. — Posebne razstave za polje-

delsko in šumsko gospodarstvo Štajerske.

Štajerska umetnost. Razstava „Štajerske

knjige“. Godbeni in gledališki umet-

niški teden. Nastopi narodnih noš.

Urad:

Graz

Burggasse 13

Urad:

Graz

Burggasse 13

Urad:

Graz

Burggasse 13

Urad:

Graz

Burggasse 13

Urad:

Graz

Burggasse 13

Urad:

Graz

Burggasse 13

Urad:

Graz

Burggasse 13

Urad:

Graz

Burggasse 13

Urad:

Graz

Burggasse 13

Raznovrstno

Böhlerovo jeklo

na drobno in debelo 1 in pol

vagona zaloge, železne cevi

za vodovode, paro kanaliza-

cije, (škotske) irske peči, be-

tonsko železo dobavlja po

tovarniških dnevnih cenah

„PROMET“, tehn. ind. podjetje

LJUBLJANA.

Prvovrstni

čevljarski klej

po K 24.— v pločevinastih

škaflih razpošilja najmanj 5 kg

po povzetju

I. Keber

tvornica kemičnih

izdelkov

Tagan pri Ljubljani, (Slovenija)

Pri večjem odvzemu popust.

Obvestilo.

Imam v zalogi vse sokolske potrebšline,

kroje, telovadne obleke, čevlje, ovratake

gumba za žlane in žlanice.

Ceniki na razpologo!

PETER CAPUDER

Zdravo! Dobavitelj J. S. S.

JANCIGAJ & GAGEL

LJUBLJANA, KOLODVORSKA UL. 8.

priporoča bombaž za pletenje nogavic v vseh barvah in

debelosti, najugodnejše športne čepice od 40 K naprej. 835

kakor tudi različne čevlje in gamaše po najnižjih cenah.

Alfonz Breznik

bivši učitelj Glasb. Matice

zapis. Izvedenec dež. sod.

Ljubljana, Kongresni trg 15 (pri nunski cerkvi)

Najslavitejši klavirji, pianini in harmo-

niji, Förster, Bösendorfer, Heitzman etc.

na obroke in posodo!

Velikanske zaloga violin, strun in vseh

glasbil.

Prodaja na gros in detail. Največje in najposobnejše pod-

jetje v Jugoslaviji.

Pozor! REKLAMNA PONUDBA! Pozor!

Radi razpustitve moje zaloge ur pošiljam tekom 20 dni vsakemu po-

šiljatelju tega iz časopisa izrezanega oglasa eno krasno remontoir-

uro (za gospode), dobre kakovosti, dobro idočo 30 ur brez navijanja,

ter s triletno pismono garancijo, za reklamno ceno 40 mesto 85 dinarjev.

Denar se pošlje franko naprej v priporočnem pismu. Uro se pošlje

tako priporočeno.

Povzetne pošiljatelj le tedaj, če se pošlje 10 din. naprej.

Skladišče ur ADOLF MITH, Zagreb, Samostanska ulica št. 4.

Novo došlo!

Posteljno perje

Fino perje (Caunen)

Preproge

Posteljni predložki

Gradi za madrace

Platno za slamnake

Nanking

Iniet

Brisalke

Kuhinjske brisače

Umivalne rute

Voščene rute

Posteljni vložki

po najnižji ceni pri

K. WORSCH, Maribor, Gosposka ulica št. 10.

Kolature za štednjake

(Herdringe)

rešetke za peči (Roste)

i sav fini trgovački lijev izradjuje i dobavlja:

Ijevaonica željeza „SMEV“, tvornice strojeva u Bjelovaru.

Gonilni jermeni

IVAN KRAVOS, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

za tovarne, mline, žage in

poljedeljske stroje v vsaki

širini, takoj dobavni pri

Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

Priporoča

se trdka

Josip Petelinc

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip št. 7

M. Kuštrin

Tehnični, elektrotehnični in gumijevi

predmeti vseh vrst na drobno in de-

belo. — Glavno zastopstvo polnih gu-

mijevih obročev za tovarne avtomobile

tovarne Walter Martiny. —

Hydraulična stiskalnica za montiranje

gumijevih obročev v centrali, Ljubljana,

Rimska cesta 2. — Prevozno podjetje

za prevoz blaga celih vagonov na vse

kraje, za kar je na razpolago 10 to-

vornih avtomobilov.

Centrala:

Ljubljana, Rimska

cesta 2.

Ljubljana, Maribor, Beograd,

Podružnice: Dunajska c. 20. Jurčičeva ul. 9. Knez Mihajlova

tel. št. 470. tel. št. 183. ulica 3.

Restavracija „Južni kolodvor“ Maribor.

Priporočam slavnemu občinstvu dobro domače vino in dobro

kuhinja po najnižjih cenah.

Eranjo Stikler, restavrater.

Parna žaga FRAN RAVNIKAR

mestni tesarski mojster

LJUBLJANA Linhartova ulica št. 25

kupi po najnižjih dnevnih cenah razne vrste okrogli les, kakor tudi cele

gozdne parcele.

Viktor Horvat

pletarski mojster

Radovljica — Gorenjsko.

Priporočam svoje pletarske izdelke kakor potne kovčge,

košare, vseh vrst mize, stole, cvetlične košare, mizice za ročna

dela, kakor tudi vsakovrstne izdelke iz rafije.

Moji izdelki se dobivajo v Radovljici št. 24, v Ljubljani

Stari trg št. 21, kjer se tudi vsa naročila sprejemajo. Trgovci

na debelo znaten popust. Za obilna naročila se priporoča

Viktor Horvat.

Priporoča

se trdka

Josip Petelinc

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip št. 7

edina tovarniška zaloga šivalnih strojev

v vseh oprelih, material in izvr